

Hmeljar

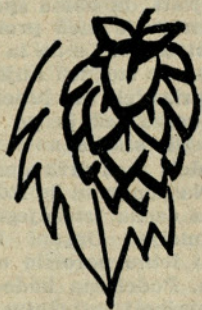
GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA ŽALEC

XXIII

ŽALEC, AVGUST 1969

ŠTEVILKA 8

»Hmeljar« izdaja delavski svet kombinata. Ureja uredniški odbor: predsednik: Kač Karel; člani: Križnik Veljko, dipl. inž. agr., Zagar Marjan, dipl. inž. agr., Glinšek Slavko, dipl. inž. agr., Kronovšek Ivan. Urednica strokovne priloge Kač Miljeva, dipl. inž. agr. Glavni in odgovorni urednik Vybihal Vili, inž. agr. — Uredništvo je na KK Žalec. — Glasilo izhaja v 4.500 izvodih. Letna naročnina 12. dinarjev. — Tisk in klišaji, »Celjski tisk« Celje.

Dan hmeljarjev

PRAZNOVALI BOMO:

9. AVGUSTA V ŽALCU

10. AVGUSTA V BRASLOVČAH

Letos že sedmič praznujemo naš praznik. Ta je postal posebno zadnja leta velika manifestacija naših hmeljarjev zaradi zelo številne udeležbe hmeljarjev in vsako leto številnejših obiskovalcev.

Na sobotni proslavi v Žalcu bo imenovan hmeljarski starešina, podeljena priznanja zaslužnim hmeljarjem, razdeljene plakete uspešnim razstavljalcem hmeljarskih vzorcev v lanskem letu in mimohod kandidatk za hmeljsko princeso 1969.

Na veliki hmeljarski manifestaciji hmeljarjev v Braslovčah bo proglašena hmeljska princesa 1969, hmeljarji pa bodo z veliko povorko in prikazi iz hmeljarstva manifestirali delo v hmeljarstvu tako v preteklosti kot danes.

Lani smo zapisali, da se za naš praznik zavzemajo hmeljarji ostalih evropskih dežel. Letos bomo imeli priložnost in čast, da bomo lahko v Braslovčah pozdravili nad 200 udeležencev evropskega hmeljarskega kongresa, ki bo od 7. do 9. avgusta 1969 zasedal v Ljubljani.

Hmeljarji in hmeljarke! Pokažimo z udeležbo na praznovanju v Braslovčah našo strjenost in pripravljenost sodelovati z evropskimi stanovskimi kolegi!

Lojze Cetina
dipl. ing. agr.

XIX. kongres evropskih hmeljarjev bo letos v Ljubljani

Težnja hmeljarjev, da se med seboj povezujejo, je že zelo stara, izvira pa iz posebnosti hmeljarske proizvodnje. O posebnostih hmeljarske proizvodnje in tržišču smo že pisali, zato tega ne bom ponavljal. Hmeljarji se povezujejo v nacionalne organizacije, te pa dalje v mednarodne. Pri nas smo imeli razne oblike hmeljarskih zvez, združenj, hmeljarske zadruge, združene zveze s hmeljarskim odborom in poslovno zvezo. Sedanja oblika je poslovno združenje Styria, ki povezuje v svojem izvršnem odboru za hmeljarstvo slovenske hmeljarje. V zveznem merilu pa koordinira delo področnih hmeljarskih organizacij hmeljarski odbor pri zvezni gospodarski zbornici.

V mednarodnem obsegu obstaja Evropski hmeljarski biro, ki povezuje nacionalne hmeljarske organizacije devetih držav: Belgije, Bolgarije, Zvezne republike Nemčije, Češkoslovaške, Velike Britanije, Španije, Francije, Poljske in Jugoslavije. V zadnjih letih smo mnogo razpravljali o razširitvi te organizacije z vključitvijo Združenih držav Amerike, Demokratične republike Nemčije, Madžarske in Romunije. Toda žal je ostalo le pri predlogu, uresničitev pa je še stvar bodočnosti. Skoraj redno pa se predstavniki omenjenih držav udeležujejo kongresov kot opazovalci.

Evropski hmeljarski biro ima naslednje naloge in cilje:

1. da skrbi za skupne interese evropskih hmeljarjev,
2. da zbira podatke o površinah, o proizvodnji, trgovini in potrošnji hmelja,
3. da sestavlja oceno svetovne proizvodnje hmelja in daje odgovarjajoča priporočila,
4. da pospešuje znanstveno in strokovno dejavnost in sodelovanje.

Iz njegovega delovanja pa so izključena politična vprašanja kakor tudi tista, ki niso v interesu evropskih hmeljarjev.

Da bi dosegli prej omenjene cilje, se predstavniki posameznih držav sestajajo in sicer predsedstvo dvakrat letno spomladi in v avgustu, generalna skupščina pa enkrat na leto v času kongresa. Kongres evropskih hmeljarjev je vsako leto v drugi državi članici. Pri nas je bil doslej dvakrat: leta 1953 v Žalcu in 1961 v Beogradu. Letos smo spet prireditelji kongresa, ki bo od 7. do 10. avgusta v Ljubljani. Zadnja kongresa sta

bila predlani v Madridu in lani v Londonu.

Priprave za kongres so v polnem teku. Predvidevamo, da se bo kongresa v Ljubljani udeležilo okrog 150 predstavnikov iz držav članic in gostov.

Program kongresa je zelo pester. Prvi dan kongresa bo zasedalo predsedstvo in ekonomska komisija. Težišče razprave bo na obeh sejah prav gotovo položaj na mednarodnem hmeljskem trgu. V zadnjih letih se je namreč proizvodnja hmelja povečala čez potrebe. Nekatere države so zaradi tega zmanjšale proizvodnjo, druge držijo proizvodnjo na enakem nivoju, nekatere pa

jo še povečujejo. Pričakujemo, da bo prav ta pojav osnova za živahno razpravo. Predsedstvo in ekonomska komisija pripravita običajno tudi osnutek resolucije, ki jo potem obravnava še generalna skupščina. Na zasedanju tehnične komisije drugi dan kongresa bo prečitana vrsta strokovnih referatov o poskusih uporabe naravnega hmelja in hmeljnega ekstrakta za pivo, hmeljskih žitnicah, racionalizaciji pridelovanja ter organizaciji pršenja hmelja. Tretji dan kongresa bo strokovna ekskurzija v hmeljarsko področje Savinjske doline. Tam si bodo udeleženci ogledali nekaj hmeljišč, obiralne stroje in sušilnice za hmelj, obrat Hmezad in Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu. Popoldne pa bo udeležence kongresa sprejel hmeljarski starešina v Braslovčah, kjer bo ta dan tradicionalni dan hmeljarjev. Za zaključek je predviden piknik ob Velenjskem jezeru.

Kongres evropskih hmeljarjev ni pomemben samo za izmenjavo strokovnih izkušenj in obravnavanje tržne problematike, ampak tudi za osebno spoznavanje hmeljarjev, ki proizvajajo sicer v različnih pogojih, njihovi ključni problemi pa so si zelo podobni. Osebni stiki med hmeljarji lahko veliko prispevajo k

ustvarjanju ugodnega razporeda do solidarnosti proizvajalcev, kadar gre za vsklajevanje proizvodnje hmelja potrebam in za formiranje pravičnih cen. Čeprav je do idealne rešitve tega vprašanja še dolga pot, je vsak korak, ki nas pripelje bliže cilju, pomemben. V okviru Evropskega hmeljarskega biroja si mnogo prizadevamo, kako bi uredili tržišče oziroma uskladili proizvodnjo hmelja s potrebami in dosegli stabilne cene na nivoju, ki bi zadovoljil proizvajalce in in ne bi bil previsok za pivovarne.

Na drugi strani je potrebno tesnejše sodelovanje na strokovnem in raziskovalnem področju. Vse države, ki proizvajajo hmelj, se namreč ukvarjajo s strokovno raziskovalnim delom. Zato se več raziskovalcev ukvarja z istim problemom. Prihaja do večirnosti, ki gotovo ni racionalna. S skupnim programiranjem in koordiniranjem raziskovalnega programa bi bilo delo racionalnejše, uspeh pa mnogo boljši.

Hmelj že dolgo sadimo

Mednarodno združenje hmeljarjev (Evropski hmeljarski biro) so ustanovili 1950. leta predstavniki največjih dežel — pridelovalci žlahtnega hmelja in se dogovorili za sedež v Strassburgu (Francija), medtem ko so letne generalne skupščine izmenično v državah — članicah. Prirediteljica letošnjega kongresa, STYRIA, poslovno združenje v Celju, pripravlja za člane še ilustrirano publikacijo o razvoju in sedanjih organizacijah hmeljarstva v Jugoslaviji, v Sloveniji in Vojvodini ter razstavo dokumentov iz zgodovine evropskega hmeljarstva v dvorani Narodne univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Sestavo in ureditev reprezentančne brošure in dokumentarne razprave je STYRIA zaupala novinarju Jaki Slokanu, ki se s proučevanjem slovenske gospodarske zgodovine, s posebnim poudarkom na hmeljarstvu, ukvarja sistematično že daljšo dobo. Iz kongresne brošure objavljamo naslednje odlomke:

Znanstveno je dognano, da sodi območje sedanje Jugoslavije, oziroma pokrajin, ki so jih bili naši predniki v IX. stoletju poselili najdlje proti Zahodni Evropi, med tista, v katerih je člo-

Zato bo naša delegacija v razpravah zastopala stališča, da v sedanjem položaju na svetovnem tržišču hmelja ne smemo povečati površin, ampak nekoliko zmanjšati, da bomo spet dosegli ravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo. Le na ta način se bo mogoče izogniti hujši krizi, ki bi prizadela vse hmeljarje. Podprli bomo težnjo po boljši koordinaciji strokovno-raziskovalnega dela med državami članicami. Na kongresu bo izdelana tudi prva ocena letošnjega pridelka hmelja. Organi biroja bodo dali letno poročilo o svojem delu. Podeljena bodo odlikovanja najbolj zaslužnim hmeljarjem.

Upamo in pričakujemo, da bo letošnji kongres evropskih hmeljarjev zanimiv in da bo dal svoj prispevek za dobrobit in dolgoročno perspektivo proizvajalcev hmelja. Z dobro organizacijo kongresa želimo ustvariti ugodno delovno atmosfero in dober vtis udeležencev o našem hmeljarstvu in naši deželi.

več že zdavnaj spoznal posebne lastnosti hmelja ter jih začel koristno uporabljati in z rastlino smotrno ravnati.

Sodobni zgodovinarji pripisujejo našim prednikom, da so iz svoje prvotne domovine med Uralom in Karpati ter med Baltskim morjem, med preseljevanjem narodov prenesli znanje o zdravilnosti hmelja ter večino, kako ga je moč umno gojiti, v Srednjo Evropo, skoraj do obal Atlantskega oceana. V minulemu stoletju so sicer »prosllovanski« in »progermanski« razlagalci »prvih« začetkov hmeljarstva v civiliziranem svetu »Evropi«, prelili potoke črnila, skušajoč utemeljiti prvo ali drugo »prvenstvo«, toda dandanes čedalje bolj in čedalje širše zmaga najverjetnejša razlaga, da so prvi evropski uporabniki hmelja pri varjenju piva bili stari Slovani ali Vendi kakor jih označujejo germanski viri.

Najimennitnejši dokument o uporabi hmelja za varenje piva na slovenskem ozemlju je urbar (popis) škofjeloškega gospostva fresniške nadškofije iz okolice leta 1160, znan kot »Notitia bonorum de Lonca«, ki je med najstarejšimi viri za našo občo zgodovino. Po tej listini so morali

obdelovalci zemlje na sedanjem Sorškem polju in v Poljanski dolini vsako leto obvezno pripraviti in oddati svoji gosposki za tedanje razmere izredno velike količine hmelja.

Prelomnica v razvoju hmeljarstva na slovenskem ozemlju pomeni zmaga zahodnoevropskih fiziokratskih prizadevanj tudi v nekdanji Avstriji ali natančneje, med vladanjem cesarice Marije Terezije (1740 do 1780). Tedaj so ustanovili kmetijske družbe v Celovcu (1764), Gorici (1765), Gradcu (1765) in Ljubljani (1767).

Kmetijske družbe so prve načrtno propagirale in podpirale uvajanje industrijskih rastlin, med njimi tudi — hmelja. Dr. Franz Xaver Hlusek, pravi v svoji knjigi »Die Landwirtschaft des Herzogthumes Steiermark« (Graz 1846), da je bilo na tedanjem Štajerskem leta 1839 že 56 oralov hmeljnikov s 128.000 sadikami, med kraji pa našteva tudi Maribor, Ptuj, Štatenberg (Makole), Turnišče, Radgono in Veržej. Zanimiv je Hlubekov podatek, da so leta 1844 v Veržeju prodali 2.500 kg divjega hmelja za pivovarne. Hlubek tudi dokazuje, da segajo začetki načrtnega hmeljarjenja na nekdanjem Štajerskem v osemnajsto stoletje — okoli 1770. V istem obdobju so zasadili prve hmeljske sadike tudi v Vojvodini, na veleposestvu grofa Hudika pri Bačkem Petrovcu.

Gospodarski svetovalec turjaških knezov Johan Ochsenbauer je celo sam gojil hmelj v Soteski ob Krki ter leta 1833 objavil v Ljubljanskem častniku »Ilyrisches Blatt« kratko navodilo za pridelovanje hmelja na Kranjskem in ga opremil z risbami posebnega orodja za pridelovanje hmelja. Lastniki graščine Poganice pri Novem mestu, Langerjevi, so vzgajali v svojih hmeljnikih sadike za razmnoževanje že od leta 1828 dalje, jih nudili celo v nakup Kmetijski družbi v Celovcu ter hkrati zalagali s suhim hmeljem pivovarne v Gradcu tja do 1870 leta. Dr. Jože Orel, pravnik, je na svojem posestvu na Ljubljanskem barju tudi poskušal uveljaviti hmelj. Bil je učen in plodovit pisec predvsem gospodarskih člankov in med ustanovitelji »Kmetijskih in rokodelskih novic« (1843 — 1902), v katerih je leta 1853 v 12 nadaljevanjih objavil znameniti »Poduk o hmeloreji«.

Razumljivo je, da so morali biti izpolnjeni določeni pogoji, preden so se hmeljarstva v tej ali oni pokrajini oprijeli trdneje, za stalno, se pravi, ne glede na velika nihanja, prodajne cene ali vratolomno menjajočo se rentabilnost. Mimo ugodnih naravnih razmer (tla, padavine, podnebje idr.) zahteva hmeljska rastlina od pridelovalca visoko stopnjo specialno strokovnega

znanja, splošno razgledanost, čimveč izkušenj in predvsem ljubezen. Z eno besedo: tradicijo! To pa je moč doseči samo v strokovni organizaciji. Med slovenskimi pokrajinami je našete pogoje izpolnila edino Savjska dolina ali natančneje, področje, ki je skoraj enako področju sedanjega Kmetijskega kombinata Zalec.

Hmeljarstvo v Savinjski dolini se lahko ponaša na najstarejšo organizacijo, saj so prvo

Dolgoletnemu uredniku našega glasila Jaki Slokanu, novinarju RTV Ljubljana, iskreno čestita ob 60-letnici uredništvo

strokovno hmeljarsko društvo s sedežem v Žalcu ustanovili že leta 1880, ki je resda čisto menjalo organizacijsko obliko in formalno-pravno utemeljitev, toda obstoja mu nista onemogla niti svetovni vojni. Še več, vodenje hmeljarjenja na Slovenskem iz glavnega področja Žalca je bila od vsega začetka razgibano, napredno in učinkovito. Zalec je — neposredno in posredno — vplival na pridelovanje in prodajo hmelja, na povezavo s svetovnim hmeljskim tržiščem, celo za vsakokratno državno zakonodajo, zlasti glede varstva provenience hmelja.

Čeprav je bil prvi načelnik »Južnoštajerskega hmeljarskega društva« (1880) graščak Strošneka pri Gomilskem Karl pl. Haupt, je njegov glavni tvorec neutrudni rodoljub Janez Hausenbichler, ki mu je hvaležna Savinjska dolina ob vseslovenskem prazniku leta 1938, ob 100-letnici njegovega rojstva, vzdela časten naslov »očeta savinjskega hmeljarstva«. Janez Hausenbichler je poučeval in spodbujal kmetovalce pri prvih poskusih, jim pomagal pri težavah, zlasti ob osekah, organiziral posojilnice in hranilnice, največ pa je storil tako, da je na temelju lastnih izkušenj sestavil in leta 1882 v samozaložbi izdal še dandanes v svojem jedru veljavni učbenik za slovenske hmeljarje: »Navod o hmeljariji«.

Na Slovenskem zdaj že skoraj sto let stalno pridelujejo posebno sorto hmelja; znano, priznано in zaščiteno na mednarodnem trgu kot Styrian golding hops. Slovensko hmeljarstvo se je za vselej zlilo s svetovnim kot enakovreden partner vsem drugim deželam, pridelovalkam žlahtnega hmelja.

Vemo, da so si vsi evropski hmeljarji poskušali zagotoviti varstvo za svoj pridelek že od »Reinheitsgebota« na Bavarskem, od leta 1516 naprej. Vrh pravne zaščite pomeni »zakon o označenilu, iz katerega kraja je hmelj« v nekdanji Avstro-Ogrski od 17. marca 1907, ki je veljal za pridelovalne okoliše vse srednje Evrope, se pravi tudi za

slovenski kot seveda enako za vojvodinski hmelj. Poglavitne določbe tega zakona veljajo še dandanes. Slovenski hmeljarji so se vselej potrudili za pravno varstvo hmelja organizirano ter varstvo. V Jugoslaviji je bilo pridelovanje urejeno, pobudniki za napredne splošne predpise pa so bili vselej savinjski hmeljarji. Po koncu druge svetovne vojne lahko govorimo o nadaljnji rasti pravnega varstva našega hmelja.

Slovenski hmeljarji so soustanovitelji mednarodnega hmeljarskega združenja in letos že tretjič sprejemamo predstavnike drugih članic.

J. S.

OBIRANJE IN SPRAVILO HMELJA

Približuje se obiranje hmelja, za hmeljarje in hmeljarke prav gotovo najtežje in najodgovornejše opravilo. Poleg velikih fizičnih naporov terja spravilo hmelja tudi veliko strokovnega znanja in odgovornega ravnanja, ker se sicer lahko zgodi, da celoletni trud zaradi slabe kvalitete hmelja ni primerno poplačan.

Primerov, ko se pri prevzemu hmelja ugotavlja, da hmelj ni pravilno obran, da je pokvarjen na sušilnici ali v skladišču in se zaradi tega uvršča v nižji razred, je sicer vsako leto manj, jih je pa še vedno veliko. Prav gotovo ni lahko hmeljarju pri prevzemu, ob pomilovalnih pogledih sosedov, poslušati, da je hmelj sicer lepo zraščan, da je bil zoper boleznijo očuvan, vendar pa pokvarjen z nepravilnim ravnanjem pri spravilu.

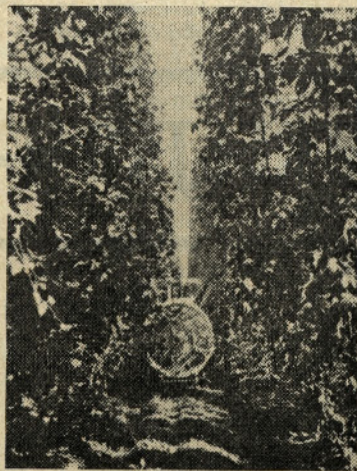
Kvaliteti hmelja moramo tudi pri spravilu dati ves potreben poudarek. Zavedati se moramo, da je tržišče vsak dan bolj zahtevno, ker se na njem pojavljajo vedno novi proizvajalci hmelja, in da dosegamo še vedno sorazmerno dobro prodajo samo zaradi kvalitetnega hmelja. Ponovim naj še večkrat povedano, da se razmere na tržišču zaostrujejo in da je nujno, da tudi mi povečamo naše napore za kvaliteto.

Izkušnje iz preteklosti nas učijo, da največkrat grešimo s pre zgodnjim obiranjem, slabim obiranjem, nepravilnim sušenjem, velikokrat na neprimernih sušilnicah in skladiščanju na neprimernih krajih.

Tudi letos bomo prevzemali hmelj po barvi in tudi kvaliteti. Zaradi tega ne hitite s pričetkom obiranja! Hmeljarjem, ki imajo slabe sušilnice, svetujemo, da sušijo na sušilnicah kombinata, ker na teh sušenju ni dražje kot doma. omogočajo pa kvalitetnejše sušenje.

Cena sušenja in organizacija

sušenja hmelja na kombinatovih sušilnicah bo v letošnjem letu takšna kot je bila v lanskem letu. Na nekaterih sušilnicah bodo, kot v lanskem letu, prevzemali zelen hmelj. Zelen hmelj na sušilnicah prevzemajo po škafih, hmeljarju pa bodo priznali kvaliteto, ki so jo v povprečju dosegli hmeljarji kooperanti v njegovi kooperacijski poslovnici. Suho težo škafa zelenega hmelja bo tedensko, kakor v lanskem letu, ugotavljal inštitut za hmeljarstvo. Odkupna cena kg suhega hmelja se zniža za stroške sušenja in manipulacije, to je za 1,00 din. V lanskem letu so v nekaj primerih prevzeli od kooperantov zelen hmelj na njivi, za stroške spravila in sušenja so zaračunali 4,83 din od kg suhega hmelja.

Zadnje opravilo v hmeljiščih pred obiranjem — škropljenje. V sušnih letih tudi zalivamo

Ta cena velja tudi za letošnje leto. Poudarjamo, da načeloma do takih primerov ne bi smelo priti, ker je po sklenjeni pogodbi kooperant dolžan poskrbeti za spravilo hmelja. Tu moramo

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)
upoštevati dejstvo, da je kalo pri strojnem obiranju večji kot pri ročnem in da gre v škodo kooperanta.

Pri vzorčenju letošnjega pridelka bosta kot zastopnika kooperantov sodelovala predsednik hmeljarskega odbora Turnšek Pongrac in Fonda Anton, namestnik predsednika sveta DE Kooperacija. Oktobra bo razstava vzorcev hmelja. Na lanskoletni razstavi so naši hmeljarji — kooperanti dobili od 7 srebrnih plaket 3 in od 14 bronastih 7. Zlati storžek je dobila KZ Vuzenica. Upamo, da bo udeležba naših kooperantov na letošnji razstavi večja in da bo bera plaket še boljša.

posleni so nezgodno zavarovani. Stroške zavarovanja 0,03 din od kg suhega hmelja plačajo hmeljarji pri obračunu hmelja. Zavarovalne vsote so naslednje:

- za nezgodno smrt 4.500,00 din
- za nezgodno invalidnost 9.000,00 din
- za dnevno odškodnino 4,50 din

Dnevna odškodnina se plača največ za 200 dni, ko je zavarovanec za delo nesposoben in to dokaže z zdravniškim potrdilom. Stroški zdravljenja iz tega naslova se ne povrnejo kot so to nekateri napačno mislili. Zaradi tega opozorite obiralce, da prinesejo s seboj zdravniške knjižice. Nezgode prijavljajte na sedežih poslovnih enot, kjer so

HMELJARJI - PRISKRbite SI PRAVOČASNO OBIRALCE

Cena obiranja je v letošnjem letu enaka lanskemu — 1,80 din za škaf nabranega hmelja. Obiralci plačujejo dnevno za hrano zaslužek treh nabranih škafov. V deževnih dneh, ko pretežni del dneva obiranje ni mogoče, se obiralcem hrana ne žaračunava. S takim načinom plačevanja se stimulira tiste obiralce, ki več naberejo. To je interes hmeljarjev. Hmeljarska solidarnost zahteva, da se tega načina plačevanja, ki se je že uveljavilo, vsi dosledno držijo. Na ta način se bomo izognili nevšečnostim, ki so jih v preteklih letih povzročali poedinci, in so prizadele več ali manj tudi druge. Obiranju morajo posvečati vso skrb tako obiralci, hme-

na razpolago potrebni obrazci.

Hmeljske vreče bodo izdajali hmeljarjem takoj po pričetku obiranja. Razpored prevzema hmelja bo objavljen v naslednji številki »Hmeljarja«.

Predcenitev pridelka bodo izvedli do 15. 8. 1969. Po predcenitvi bomo izplačali hmeljarjem akontacijo 3,00 din na kg predvidenega pridelka. V posameznih upravičenih primerih se lahko po sklepu sveta kooperantov izplača tudi več.

Po dogovoru z občinsko skupščino hmeljarjem obiralcev ni potrebno prijavljati. Priporočamo pa sklenitev delovnih pogodb z obiralci. Potrebni obrazci bodo na razpolago na sedežih poslovnih enot.

HMELJARJI - NE ZAČNITE PREZGODAJ Z OBIRANJEM

ljari, kot naše strokovne službe. Obiralec je dolžan slabo nabran hmelj prebrati, sicer mu za tako nabran hmelj ne pripada plačilo. O tem bodo seznanjeni tudi obiralci, tako z lepaki, ki bodo nalepljeni po dolini, kot s časopisi. Vnešeno pa je fudi v delovne pogodbe z obiralci.

Uvedena bo kontrola obiranja. Kontrolno ekipo bosta organizirala Hmezad in kooperacijska služba poslovnih enot. Naloga slednje je tudi večje sodelovanje pri sušenju.

Obiralcem se plača polovica prevoznih stroškov. Na odhodnih postajah morajo dvigniti objavo za skupinski prevoz (K-15), ki omogoča 25 % popust.

Vsi pri spravilu hmelja za-

Odkup pšenice in prodaja moke in mlevskih izdelkov se bo pričela v skladiščih 5. 8. 1969.

Pšenico mehkih sort z največ 13 % vlage in 2 % tujih primesi ter hl teža 76 kg bomo odkupovali po 0,85 din kg, trdo pa po 0,95 din kg.

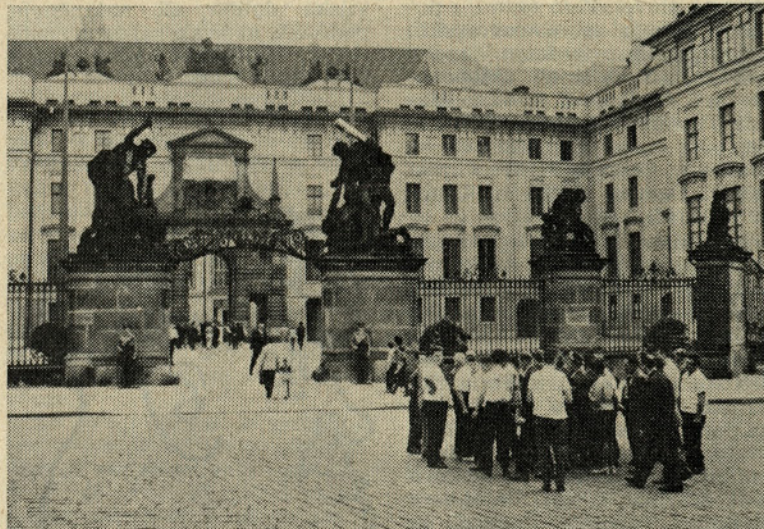
Prodajna cena moke:

- enotna moka 1,23 kg
- polbela moka 1,68 kg
- bela moka 2,13 kg

Na zborih hmeljarjev, ki naj bodo zaključeni do 3. 8. 1969, bomo problematiko spravila hmelja v poslovni enoti obravnavali konkretnije. Pozivamo vas, da se zborov udeležite! Hmeljarjem želimo dobro bero in kvaliteten pridelek.

Vlado Plaskan

NAŠI KOOPERANTI NA ČEŠKEM

Skupina naših kooperantov pred vhodom v Hradčane

Glavna ulica Prage Václavské náměstí

Na poti iz Zátca v Karlove Vari smo obstali ob veliki žičnici in si ogledali češki polrni červenec od bližje.

Strokovni pogovori in nasveti

KAKO SO NAŠI KOOPERANTI OPREMLJENI S STROJI

Kratek pregled pokaže, da tempo opremljanja naših kooperantov s stroji ne pojema. Še naprej hitro narašča število traktorjev in kosilnic kot osnovnih strojev, ki imajo lasten pogonski motor.

Še pred letom je bilo 212 traktorjev — na 1 traktor je prišlo 77 ha kmetijskih površin.

Kosilnic je bilo pred letom 583 — na 1 kosilnico je prišlo 17,5 ha travnikov.

Letos je 282 traktorjev — 58 ha na 1 traktor.

Kosilnic je 729 — 13,5 ha travnikov na 1 kosilnico.

Številke so v povprečju že prav visoke. 50–60 ha na 1 traktor v sodobnem kmetijstvu ne predstavlja velike obremenitve za traktor. Poznamo že vrsto farm, kjer pride na 1 traktor 100 in več hektarov. Seveda so traktorji večji, močnejši. Še važnejše pa je, da so večje površine, ki jih traktorji obdelujejo.

Trinajst in pol ha travnikov je prav tako že lepa številka. Že pred leti so kosilnice iz kooperacijskega strojnega parka pokosile od 15–25 ha na leto, v dobri organizaciji in ob dolgem času košnje pa tudi nad 30 ha.

Kot je razveseljiv hiter napredek v opremljanju z osnovnimi stroji — traktorji in kosilnicami, je manj razveseljiv podatek, koliko so traktorji opremljeni s priključki, čeprav je bil tudi na tem področju letos dosežen precejšen napredek. Če računamo pluge, brane in ogrodnike, pride na en traktor približno 1,2 priključka za obdelavo tal.

Le 45 % traktorjev ima prikolice, ostali vozijo s preurejenimi vozmi.

Od strojev za spravilo krme imajo kmetje 125 traktorskih obračalnikov in 12 samonakladalcev. Na 1 traktor prideta v celoti 2,5 priključka.

To pa pri sedanjem sestavu in številu priključkov pomeni:

1. Da številnim lastnikom traktorjev orje še vedno traktor iz strojnega parka. Zaradi velikega števila malih Steyerjev — 18 KM je tako stanje kar razumljivo.

2. Ostala dela v zvezi s pripravo zemlje opravijo:

a) lastni traktorji z lastnim priključkom (brana) 1/3

b) delno lastni traktorji z izposojenimi priključki

c) lastni traktorji s starimi priključki s konjsko vprego

d) tuji traktorji s svojimi priključki

3. Strojev za medvrstno obdelavo krompirja in ostalih okopavin praktično nimamo. Prav tako jih je malo in še ti so slabo izkoriščeni za saditev in izkop krompirja v kooperacijskem strojnem parku.

4. Več kot pol lastnikov traktorjev obrača in grabi mrvo na roke; delno z vprežnimi priključki.

Jasno je, da so stroji predragi, da bi bilo mogoče pričakovati hitrejše opremljanje traktorjev z njimi. Bolje se bo treba zatekati k možnostim skupne rabe priključkov v strojnih skupnostih, v skupni nabavi priključka, ki bo delalo z njim več sosedov.

Poglejmo na kratko še najvažnejše stroje po tipih: Med 282 traktorji je 172 Steyerjev (večina 18 KM), 68 Fergusonov in 12 Zetorjev ter 30 ostalih. Med temi ostalimi je že prav lepa zbirka firm, ki pa se jim kljub svarilom in že nekaterim slabim izkušnjam pridružujejo še nove, ki praviloma ne nudijo drugega kot nov traktor, pa nobene servisne službe. Ker so zgoraj naštetih trije tipi traktorjev najbolj razširjeni v celi Sloveniji, imajo glede na servise določene prednosti pred ostalimi, čeprav so Steyerji nekoliko dragi v primerjavi z ostalimi.

Med 729 kosilnicami je 463 BCS, 117 Alpin in 149 ostalih. Tak sestav tipov daje spet naj-

več prednosti preizkušenim BCS in za večje strmine Alpinam.

Pri priključkih za spravilo krme razumljivo zavzemajo prvo mesto Pöttingerjevi obračalniki in samonakladalci.

Pri molznih strojih je med 65 napravami velika večina Alfa-Lavalovih.

Pri ostalih priključkih se ni za enkrat posebej uveljavil noben tip.

Od ostale opreme se je močno povečalo število električnih pastirjev, od 25 na 56, ki omogočajo čredniško pašo.

Število naprav za dosuševanje sena (prevetravanje) se je dvignilo od 11 do 19 v letošnjem letu.

Naši kmetje — kooperanti imajo po nepopolnih podatkih 85 silosov. Letošnje leto pa je

začetek hitrejše gradnje, ki se je začel z nabavo modelov za gradnjo silosov.

Iz kratkega pregleda strojnega parka kooperantov povzemamo:

1. Število strojev pri kmetih kljub vsem problemom hitro narašča.

2. Prav tako narašča tudi število tipov oz. firm, ki jih prodajajo, ne da bi organizirale solidno servisno službo, ker se jim za majhno število prodanih strojev ne izplača.

3. Traktorji imajo razmeroma malo priključkov. Za boljšo izkoriščenost traktorjev in priključkov, zlasti takih, ki imajo veliko delovno storilnost, bo potrebno organizirati skupinsko rabo in nabavo v okviru strojnih skupnosti, ki jih tvori več kmetov.

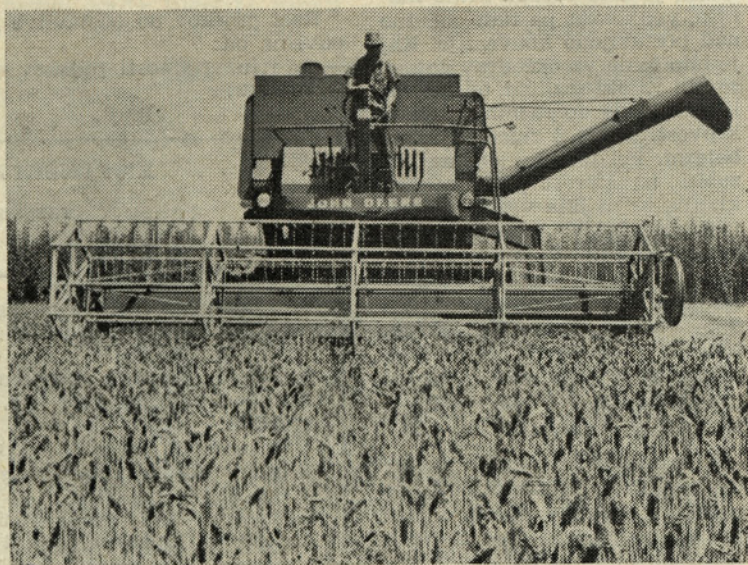
Glinšek ing. Slavko

Reja brojlerjev v kooperaciji lani

Kooperacijska proizvodnja brojlerjev se je v letu 1968 še naprej razvijala. Že obstoječa pitališča, ki so nastala z večjo ali manjšo adaptacijo gospodarskih poslopij, so nekateri kooperanti še povečali in jih poskušali v čimvečji meri prilagoditi zahtevam in normativom brojlerske proizvodnje. Večina pitališč je sedaj že opremljenih s

primernimi ventilacijskimi in ogrevalnimi napravami tako, da se lahko proizvodnja normalno odvija tudi v zimskih mesecih, ob izpolnjenih vseh drugih pogojih. V letu 1968 je bilo dograjeno eno novo pitališče v Gomilskem z zmogljivostjo enkratne vselitve 6.000 piščancev. Skupno število rejcev se skoraj ni menjalo od števila v letu 1967. V enajstih poslovnih enotah kooperacije je bilo skupno 42 rejcev s kapaciteto enkratne vselitve 168.000 kom. povprečno na rejca 4.000 kom. Od teh 42 kooperantov je bilo 40,5 % takih, ki so imeli vselitve nad 4.000 komadov.

Rezultati pitanja so lani bili naslednji: skupno je bilo oddano v klavnico 621.144 piščancev, kar pomeni povprečno po kooperantu manj kot 4 vselitve na leto. Vzrok temu so bili predolgi presledki med posameznimi rejami, ki so bili včasih daljši kot mesec. Živa teža oddanih piščancev v klavnico je bila 972.035 kg, ali povprečno 1,57 kg. Polnovrednega in manjvrednega mesa je bilo skupaj 764.474 kg. Od tega je bilo 17.815 kg ali 2,3 % manjvrednega mesa. Konfiskata smo imeli 10.309 kg ali 1,3 %. Iz podatkov je znano, da se je delež manjvredne perutnine precej znižal (za 3,9 %) medtem ko se (Nadaljevanje na 6. strani)

Lepo vreme, dobro pripravljene kombajni in dobra organizacija so omogočili, da je bila žetev končana v rekordnem času.

SALAMUN JOŽE, dipl. ing. agr.
Živinorejsko veterinarski zavod
Celje

Vzreja pujskov

Število odrejenih pujskov je zelo različno in se v povprečju giblje od 8 do 12. Od živo rojenih znašajo povprečno izgube 15 do 20 %. Število odrejenih pujskov je med posameznimi rejami zelo različno, odvisno je od mnogih činiteljev. Osnova za uspešno vzrejo pujskov so pasemsko zdrave, dobro razvite živali z dobrimi dednimi lastnostmi. Krma mora ustrezati po količini in kakovosti za posamezno kategorijo. Izredno важен je prostor za živali, ki mora biti dovolj suh, zračen z optimalno

temperaturo od 14 do 21° C. Svinjo moramo najpozneje 7 dni pred prasiatvijo premestiti v boks primeren za prasitev. Boks naj bo velik od 5 do 6 m² in naj ima pregrajen prostor za pujske. Pregrada v boksu je nameščena tako da imajo pujski nemoten dostop do svinje. Še boljše je, da ob stenah boksa namestimo zaščitni drog v višini 20 cm od tal in 20 cm od stene, ki varuje pujske pred poleganjem oziroma stiskanjem k steni. Na prašičjih farmah uporabljajo za prasitev bokse z vkleščenjem, kjer svinji

omejijo gibanje in tako zmanjšajo izgubo pujskov pred poleganjem.

Prasitev in prvi teden po prasiatvi je najbolj kritičen čas za vzrejo pujskov. V tem obdobju je okrog 80 % izgub. Pri prasiatvi naj bo tista oseba, ki dela v hlevu. Pri prasiatvi se vsakega pujska prestreže z roko, obriše, odstrani sluz iz ust in nosu in ga položi pod infra rdečo žarnico, da se čimprej posuši. Toplotna žarnica je nameščena v prostoru za pujske tako, da imajo najugodnejšo temperaturo 21° C. Pod žarnico se pujski dobro počutijo, k svinji hodiijo samo sesat. Po prasiatvi, ko so pujski še neživahni, z malo življenjske moči, je nevarnost, da jih svinja poleže, če niso v posebnem prostoru pod toplotno žarnico.

Po prasiatvi naj pujski čimprej pričnejo sesati. Mlezivo svinje vsebuje zaščitne snovi in nekatere važne beljakovine ter precejšnjo količino vitamina A. Izredno važna je ugotovitev, da snovi iz mlečiva po prasiatvi prodrejo direktno skozi steno črevesa. Pozneje ta sposobnost direktnega prehoda preneha.

Prednji seski vsebujejo največ mleka in pujski imajo nagon za osvajanje teh seskov. Dnevna količina mleka pri svinji se menja. Največ da svinja v 3. in 4. tednu po prasiatvi in to dnevno okrog 9 litrov. Vendar je količina mleka pri posamezni svinji zelo različna. Zato je važno, da odбирamo za plemo svinje, ki dajo veliko mleka.

Pujski zelo dobro izkoriščajo krmo. Za 1 kg prirasta poprečno porabijo 41 svinjskega mleka, oziroma 1,8 do 2 kg koncentrata (starterja).

Rast pujskov do odstavitve je odvisna od:

— teže in vitalnosti pujskov ob rojstvu;

— količine in sestave materinega mleka;

— količine in kvalitete starterja.

Rojstna teža pujskov zelo vpliva na rast in razvoj. Pujski z manjšo rojstno težo od 1,2 kg so ob starosti 8 tednov dosegli težo 18,10 kg, pujski s težo 1,2 do 1,6 kg pa težo 20 kg. Krmljenje svinje v času brejosti zelo vpliva na velikost in število rojenih pujskov. Zato moramo svinjo v času brejosti krmiti izdatno. Obrok mora vsebovati dovolj prebavljivih beljakovin. Mleko svinje ne vsebuje dovolj železa. Če železa pujskom ne dodajamo, nastopi navadno v tretjem tednu slabokrvnost (anemija), ki je pri pujskih zelo pogosta. Znaki obolenja so bleđa koža in umazano siva barva ščetine. Pujski izgubijo vitalnost in zastanejo v rasti. Železne preparate dodajamo pujskom:

— z injekcijo najboljše v starosti 1 do 3 dni,
— v obliki paste na jezik in
— z vsakodnevnim pokladanjem ilovice v posebno korito.

Po ilovici pujski rijejo in jo jedo. Po 6 tednih, ko pujski pojedjo že precej starterja (koncentrata), dobijo s krmo že dovolj železa.

V drugem tednu starosti začnemo pujskom krmiti koncentrat. Najboljša hrana za to obdobje je predstarter za pujske, ki je zelo okusen in vsebuje vse hranilne snovi. Ko pujski pojedjo poprečno dnevno 10 dkg predstarterja, pričnemo prikladati starter za pujske, ki ga krmimo do teže 20 oz. 25 kg, nato pa krmimo koncentrat za pitanje.

Starter in predstarter sta sestavljena iz različnih surovin, tako, da pujski dobijo v krmi vse potrebne hranilne snovi. Krmita se v suhi obliki in na voljo. Vedno morajo imeti na voljo tudi čisto vodo. Povprečno porabi pujskec do teže 20 oz. 25 kg 2 kg predstarterja in 25 kg starterja. Tako predstavlja krma v tem obdobju 25 do 30 % skupnih stroškov za 1 kg prirasta, zato ni razloga, da z njo štedimo pri vzreji, ker pujski dobro izkoriščajo krmo.

Živinozdravniška služba

ZA MESEC AVGUST

3. VIII. Vet. Florjane Julij, Braslovče—telefon 72-027
10. VIII. Vet. Sribar Edvard, Sempeter—telefon 71-080
17. VIII. Vet. Lesjak Milan, Prebold—telefon 72-201
24. VIII. Vet. Oevirk Franc, Vransko—telefon 72-407
31. VIII. Vet. Florjanc Julij, Braslovče—telefon 72-027
Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA
ŽALEC

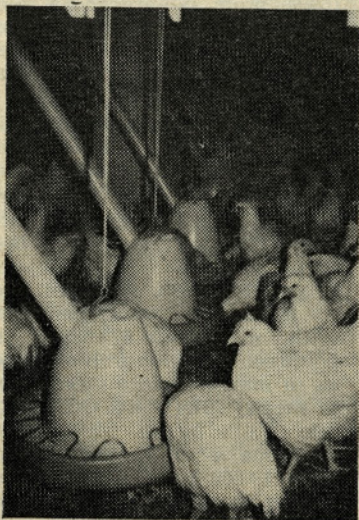
(Nadaljevanje s 5. strani)
je konfiskat celo povečal za 0,1 % v primerjavi z letom 1967.

Vzrok zaplenjenega mesa je bil v največ primerih CRD (kronično vnetje dihal), potem splošna oslabelelost in v nekaj primerih tudi limfosarkomatoza. Vkljub precejšnji urejenosti pitališč, se je še vedno pogosto pojavljala bolezen CRD. Ni dovolj, da so ventilatorji le vgrajeni, treba jih je tudi potem pravilno uporabljati. Povprečni izplen je bil 79 %.

Končni rezultati pitanja so pokazali, da obstajajo razlike med

uspehi posameznih rejcev ne samo v doseženi povprečni teži do-pitanih piščancev, klavnosti in odstotnim razmerjem med polnovrednim in manjvrednim mesom ter konfiskatom, temveč tudi v količini porabljene krme po enoti. Prav gotovo je, da je bil finančni uspeh precej odvisen od količine porabljene krme na enoto. Pogoj 3,18 kg krmila, oziroma pred 15. oktobrom 1968 3,25 kg krmila za 1 kg mesa so posamezni rejci zelo različno dosegli oz. izpolnjevali. V več primerih je bila poraba krme manjša, velikokrat pa tudi občutno nad postavljeno konverzijo. Kaj je bilo temu vzrok? Prav gotovo so bili vzroki različni, od nekvalitetne krme do raznih pomanjkljivosti s strani rejca in razne bolezni. Pri tem ne smemo pozabiti na starost piščancev ob klanju, ki ni bila vedno najprimernejša in je po mnenju rejcev precej odločilen in močan faktor rentabilnosti. Vsekakor pa je jasno, da so ob skrbni negi dobro urejena pitališča pri nekaterih rejcih dajala stalno kvaliteto. Tudi kvaliteta enodnevnih piščancev ni bila vedno v zadovoljstvo naših rejcev.

S skupnimi napor in prizadevanji skušajmo odpraviti vse pomanjkljivosti in nepravilnosti, ki so odločilne za dober finančni uspeh pitanja! Le tako lahko pričakujemo še uspešnejšo proizvodnjo v bodoče.

— Pogled v lepo urejeno pitališče pri Mirku Podbregarju

KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC

razpisuje naslednji

JAVNI LICITACIJI

1. Vzhodnega dela gospodarskega poslopja in funkcionalnega zemljišča 247 m² na parc. 1122 k.o. Zabukovica za izključno ceno din 3.235,00.

2. Zahodnega dela gospodarskega poslopja — samo gradbeni material parc. št. 1122 k.o. Zabukovica za izključno ceno din 1.830,00.

Obe licitaciji bosta dne 5. 8. 1969 — prva ob 7. in druga ob 8. uri v pisarni Kmetijskega kombinata Žalec, soba št. 21/II v Žalcu.

Interesenti lahko dobijo informacije na upravi Kmetijskega kombinata Žalec, soba št. 21/II v Žalcu.

ZA KMETIJSKI KOMBINAT ŽALEC
Veljko Križnik

SMER RAZVOJA KMETIJSTVA PRI NAS IN PO SVETU

(Nadaljevanje)

Država in davkoplačevalci s čedalje večjo nejevoljo in tudi s težavo plačujejo visoke subvencije za kmetijstvo, čeprav ugotavljajo, da s temi kmetijstvu in kmetu položaj izboljšajo in olajšajo, ne odstranijo pa razlik v dohodkih kmeta in ostalih proizvajalcev.

Zato se že nekaj let pojavljajo težnje in zahteve kmetijskih strokovnjakov, da se začne vprašanje produktivnosti kmeta in njegovega dohodka reševati sistematično in dolgoročno. Višek teh prizadevanj pomeni plan nizozemskega agrarnega ekonomista dr. Manshalta, ki predvideva povečano odlivanje kmečkega prebivalstva v industrijo oziroma ostale nekmetijske panoge gospodarstva, na celotnem področju držav EGS (evropski skupni trg). Podobne težnje so tudi v načrtih Zahodnonemškega gospodarskega ministra Schillerja.

Omenjeni plani vidijo glavni izhod slabega položaja kmetov v agrarni strukturi oziroma premajhni kmetiji, kjer ni mogoče gospodarno izkoriščati večjih strojev.

V Zahodni Nemčiji so izračunali, da bi porabili samo za to, da bi kmetje ohranili takšno razmerje dohodka nasproti delavcem, v nekaj letih dvakrat do trikrat več denarja za subvencije.

Pri vsem tem pa je npr. v Zahodni Nemčiji imelo v zadnjih desetih letih najvišjo stopnjo rasti produktivnosti dela med vsemi gospodarskimi panogami prav kmetijstvo (le nekatere konjunkturalne industrijske veje so pred njo).

Ekonomski položaj kmetijstva v Zahodni Nemčiji osvetljujejo še nekateri podatki, ki jih je objavil dr. Becker, agrarni ekonomist iz Frankfurta.

Dvajset do trideset odstotkov kmetij v velikosti 20–100 ha je prezadolženih in ne morejo redno plačevati dolgov (prezadolženost je običajna posledica investicijskih vlaganj).

Petdeset odstotkov kmetij pokriva rastoče življenjske stroške (vključno proizvodne) iz nekmetijskih virov.

Samo 25% kmetij, ocenjuje dr. Becker, je dinamičnih, sposobnih, da napreduje oziroma vzdržuje tekmo v naglem razvoju kmetijstva.

Dr. Becker nadalje meni, da so za kmetijstvo v Zahodni Evropi (po številnih agrarnostrukturnih posebnostih so naše razmere zelo podobne zapadnoevropskim le v manjši povprečni površini kmetije) na-

slednje možnosti za izenačevanje dohodka z nekmetijskim:

1. Večja kmetija.
2. Večja intenzivnost.
3. Dodatni dohodek izven kmetijstva.

Zahteva po večji kmetiji je navzoča že desetletja v razpravah strokovnjakov in kmetov. Vendar zahteva ni uresničljiva niti hitro in lahko.

1. Zemlje v prometu je relativno malo.
2. Zemlja v prometu je precej draga.

Povprečna kmetija, ki je premajhna v trenutni situaciji za rentabilno proizvodnjo, ni sposobna finančno za nakup zemlje. Ugotovili smo že, da je npr. v Zahodni Nemčiji komaj ena četrtnina kmetij sposobnih za nadaljnje širjenje in napredek proizvodnje. To pomeni, da večina kmetij ni sposobna sodelovati pri licitaciji za nakup zemlje, in to tisti, ki so povečanja kmetije najbolj potrebni, da bi si lahko uredili kmetijo tako, da bi bila mehanizacija

in ostale proizvodne kapacitete najboljše izkoriščene.

V Franciji skušajo z zakonodajo usmerjati promet z zemljo tako, da bi jo dobili tisti, ki jo najbolj potrebujejo. Po pravilih zakona ima pravico do prednakupa manjši in srednji kmet pred veleposestnikom. Ker ima ta manj sredstev, mu uredijo celo posojilo za nakup na dolgi rok z nizkimi obrestmi. Toda, sredstva v ta namen so majhna in večino zemlje kupijo veleposestniki, ki si tako urejujejo še večje obrate, nekateri pa jo predvsem na jugu Francije dajejo v zakup.

Zato povprečna velikost kmetij raste z izginjanjem najmanjših kmetij in z večanjem že tako največjih, struktura o srednjem razredu kmetij pa se zelo počasi spreminja.

Za hitrejšo spremembo in usmerjanje prometa z zemljo, k oblikovanju ugodnejše sestavne strukture zemlje, je potrebno posredovanje države.

Večja intenzivnost kmetije je druga pot za povečanje dohodka. Smotrna je tam, kjer so možnosti panoge, ki zahteva mnogo ročnega dela. Potrebna pa je tudi tam, kjer jo zahteva premajhna površina kmetije. Pod intenzivnostjo razumemo v kmetijstvu količino vloženega dela in materiala na enoto površine in njihovo vrednost oziroma kakovost.

Znano je, da zahteva npr. hmeljska rastlina oziroma proizvodnja hmelja okrog 1500 ur na hektar brez obiranja po normah, ki veljajo za staro tehnologijo. Sadjarstvo, vinogradništvo, vrtnarstvo zahtevajo podobno število ur na hektar; travniku in proizvodnji pšenice pa ob uporabi sodobnih pripomočkov za spravilo, zadostuje 100 ali še manj ur po hektaru. Zato je jasno, da je na kmetiji, ki je manjša, razpoložljiva delovna sila dobro zaposlena tudi, če je kmetija manjša.

(Nadaljevanje prihodnjič)

NEVARNOSTI GOZDNIH POŽAROV

Vzroki za nastanek gozdnih požarov so različni. Glavni in direktni povzročitelj gozdnih požarov je človek, ki povzroči požar hote ali tudi nehote. So primeri, da človek zaneti požar iz sebičnosti, maščevanja, hudobije ter zlobe. Nehote pa postane človek požigalec gozda zaradi nepravilnega in nepredvidnega ravnanja z ognjem v gozdu. Navedemo naj le take primere, ki največkrat povzročijo gozdne požare:

Osebe zaposlene v gozdu ali v bližini gozda, izletniki, turisti zakurijo ogenj v gozdu ali iz-

ven gozda, da si pripravijo jed, da se ob ognju ogrejejo ali pa iz kakega drugega vzroka in ognja ne zavarujejo, ne pazijo nanj, ga pustijo gorečega in ga ne pogasijo, ko odidejo. Mnogo požarov nastane od tleče vžigalice, cigaretne ogorka, odvrženega v suho travo, dračje ali vejevje, od nepredvidnosti ali lahkomišelnosti pri požiganju sečnih odpadkov v gozdu, na pašnikih in traviščih v bližini gozda. Koliko škode in zla lahko torej povzroči nepredvidnost ali neodgovorno početje samega človeka. Gozdni požari na-

stanejo tudi zaradi nepredvidnega ravnanja oglarjev ali pri žganju apna v gozdu. Poleg človeka, kot glavnega povzročitelja gozdnih požarov, je na drugem mestu železnica. Iskre iz lokomotiv povzročajo mnogo požarov ob železniških progah, ki jih utegnejo zanetiti lokomotive industrijskih železnic in železnic javnega prometa.

VRSTE GOZDNIH POŽAROV

Razlikujemo 4 razne vrste gozdnih požarov in sicer:

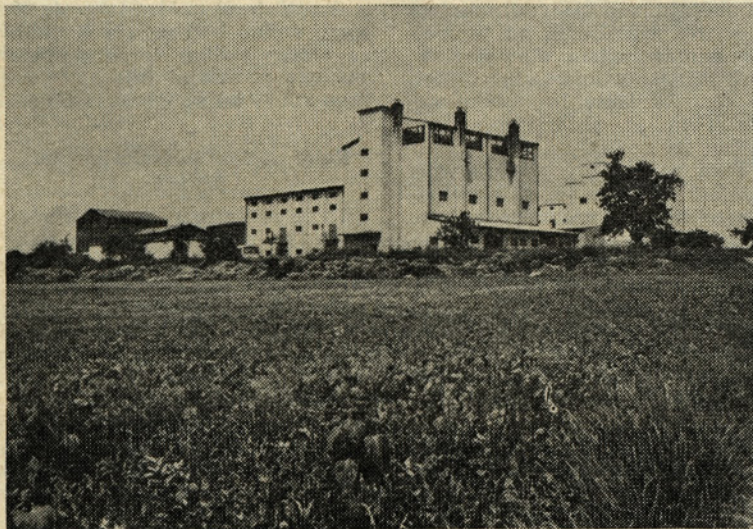
1. talni gozdni požar
2. podtalni ali podzemni gozdni požar
3. vršni gozdni požar
4. debelni gozdni požar

Talnih gozdnih požarov je največ; ogenj se širi po tleh in tu gori ves mrtvi in tudi živi pokrov, ki se nahaja na gozdnih tleh: stelja, mah, resje, trava, dračje, veje, iglice, trske, lubje, razno grmovje itd.

Podtalni gozdni požar ali podzemni požar nastane tedaj, če se vnamejo in gorijo v tleh, v zemlji gorljive snovi: humozni sloj, suhe korenine, šota itd.

O vršnem gozdnem požaru govorimo tedaj, če je ogenj zašel v vejevje (obršje) in vrhove dreves. Največkrat nastane gozdni požar na ta način, da talni požar preskoči v vejevje gozdnega drevja, posebno tedaj, če segajo spodnje veje drevja precej nizko, če so veje suhe, iglice smolnate ali veje lišajaste.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Tako izgleda eden izmed obiralnih in sušilnih centrov v okolici Zátca na Čehoslovaškem

(Nadaljevanje s 7. strani)

Večkrat talni in vršni požar gorita obenem, to je najnevarnejši od vseh gozdnih požarov (totalni požar). Posebno nevaren je vršni požar v gostih sestojih iglastega drevja.

Debelni gozdni požar

Pravimo, da je nastal debelni požar, če se na kak način vname in gori deblo drevesa. Ogenj se čestokrat zaneti ob zažiganju smole na deblu ali s kurjenjem v votlem drevesu. Tudi od strele nastane požar, zlasti če je drevo že trhlo. Če debelni požar zaide v vejeve in obršo drevesa, kar se tudi lahko zgodi, potem postane požar navaden prav nevaren.

PREVENTIVNI UKREPI ZA PREPREČEVANJE GOZDNIH POŽAROV

Preventivni ukrepi varstva gozdov pred požari imajo za cilj, da preprečijo oziroma omejijo gozdne požare. Ti ukrepi so deloma zakonite, deloma gozdarskotehnične in gospodarske narave.

Med preventivne ukrepe spadajo opozorilne protipožarne table, katere postavljamo na primernih krajih v gozdovih in v njihovi bližini. Opozorilne table postavljamo predvsem tam, kjer bi moglo priti do gozdnih požarov, posebno še tam, kjer naraščajoči promet z motornimi vozili prinaša tudi povečanje nevarnosti za nastanek požarov v notranjosti gozdov.

Na krajih, nevarnih za gozdne požare je treba odstraniti vse, kar je lahko vnetljivo in gorljivo, posebno še ob gozdnih poteh in gozdnih kamionskih cestah.

Če kje na gozdnih posekah požigajo sočne odpadke, veje, lubje, trske, ses me to vršiti le ob največji pazljivosti in zavarovanju sosednega gozda v času brez vetra in ko je material popreje spravljen na večje kupe. Za požiganje sečnih odpadkov je treba v letnem času to je od 1. aprila do 30. septembra predhodno prijaviti pristojni postaji milice.

Netenje ognja v gozdu je dovoljeno le osebam, ki se morajo iz tehničnih razlogov zadrževati v gozdu in to le ob potrebnih varnostnih ukrepih. Kdor ogenj zapusti, ga mora pred odhodom popolnoma pogasiti. Nevarno je netenje ognja v gozdu ob močnem vetru in v času velike suše. Kdo spotoma zapazi, da gozd gori, je njegova dolžnost, da ogenj pogasi sam, če je le mogoče, če pa tega ne more, je treba o požaru takoj obvestiti najbližje gasilce, postajo Milice in pristojne gozdarje, kogar je pač mogoče najhitreje doseči. Ni treba poudarjati, da se mora hitro ukrepati, kajti vsak gozdni požar se lahko in hitro pogasi, če se ga pravočasno zapazi in začne gasiti v samem začetku.

NAČIN GAŠENJA GOZDNIH POŽAROV

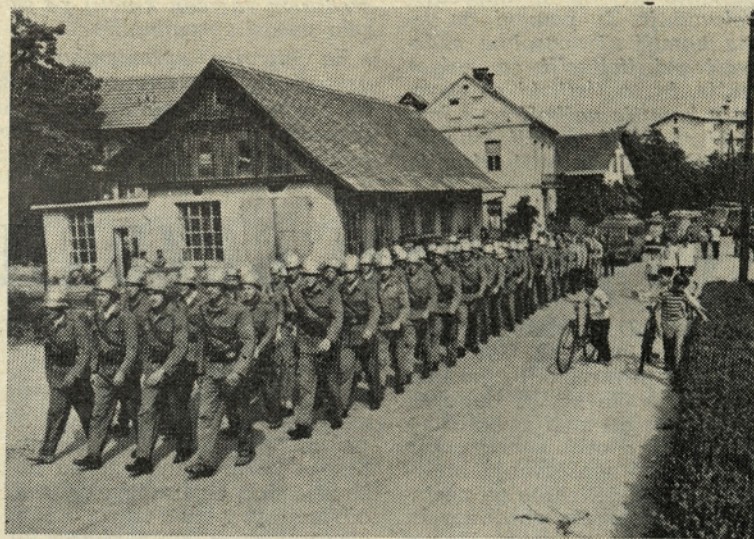
Gasilsko orodje, ki se uporablja pri gašenju požarov v mestih in naseljih, to so predvsem brizgalne, lestve in drugo orodje, pride pri gašenju gozdnih požarov redkeje v poštev. Gozdni požari se gasijo na popolnoma drugačen način, kot zgradbe in podobni objekti. Za gašenje gozdnih požarov je potrebno zlasti naslednje orodje: krampi, lopate za prekopavanje tal, posipanje peska in kopanje jarkov. Dobrodošle so zlasti tiste rovnice s sekiro s katerim vršimo gozdovanje, motorne žaže in sekire za posek drevja, čiščenje nasadov in goščavja. Najboljša priprava za gašenje talnega požara pa so zelene veje iglavcev, kar je moč dobiti na terenu. Kot uspešne pripomočke veljajo tudi metalne požarne metle in ročni gasilski aparati mini-

je z zmanjševanjem temperature in odvzemanjem kisika se ogenj ubije.

2. Posredni način gašenja je v tem, da pred ognjem v primeru širokem pasu tla s prekopavanjem razgladimo in odkrijemo do žive zemlje, izkopljemo jareke, napravimo preseke skozi sestoje, prekinemo sklep drevesnih krošnji, sežgemo gorljivo snov in končno s protiočnjem preprečimo ognju pot do daljše vnetljive snovi.

Kako gasimo talni gozdni požar?

Talni ali leteči gozdni požar gasimo na razne načine. Najenostavnejši način je ta, da tolčemo po gorečih tleh s svežimi iglastimi vejami ali metlami, napravljenimi iz košatih vej. Naravnost proti ognju tolčemo le tedaj, če je ogenj še majhen, če se širi počasi in če ne povzroča prehude vročine in dima. Če pa je ogenj

20. julija so gasilci žalske občine imeli sektorsko tekmovanje v Preboldu. Na njem so pokazali veliko izurjenost in pripravljenost. In še nekaj: pokazali so kako se zdravo vzgaja mladi rod.

maxi in podobno. Gašenje gozdnih požarov se na prvi pogled zdi lahko, v večini primerov pa je gašenje zelo težavno, posebno v krajih, oddaljenih od prometnih naprav in tam, kjer ni vode. Težave nastopajo, če vlada veter, ki raznaša iskre in ogorke naokrog in se požari pojavljajo vedno na novo.

Prva naloga pri gašenju vseh gozdnih požarov je, da ugotovimo točen kraj gozdnega požara. Še pred gasilsko akcijo, si je treba biti na jasnem, kje je ogenj, kam in kako naglo se širi, kakšen gozd je v sosedstvu, ali so čisti iglavci, čisti listavci ali mešani sestoji, kakšna je oblikovitost terena, sploh kakšna je neposredna okolica gozdnega požara in druge okoliščine.

Razlikujemo dva glavna načina za gašenje gozdnega požara, ki se izvajata tudi kombinirano:

1. Neposredni način, če ogenj pogasimo s teptanjem, s teptanjem z vejami ali tudi lopatami, s posipanjem zemlje ali peska, to

že močan in nastaja huda vročina in močan dim, ena skupina gasilcev tolče po ognju od ene in druge strani požara tako, da se ogenj vedno bolj zožuje in dobiva obliko jezika, druga skupina gasilcev pa odstranjuje vse gorljive snovi od ognja in iz njega.

Kako gasimo podtalni gozdni požar?

To je zavraten požar in je včasih težko zaslediti njegovo podtalno širjenje. Že na videz pogašen požar se na lepem pokaže daleč od že pogašenega mesta. Pri gašenju potalnega ognja moramo predvsem vedeti, kako globoko v tleh gori in v katero smer se širi ogenj. Globino ognja in njegovo smer najlažje določimo na ta način, da na primernem mestu izkopljemo jarek. Tleča mesta skušamo zadušiti s teptanjem in nasutjem z zemljo. Ognju je treba odvzeti hrano. Tla odkrijemo in gorljive snovi okoli ognja odstranimo.

Kako gasimo vršni gozdni požar?

V prvi vrsti je treba izvesti ukrepe za izolacijo požara. To so dovolj široke preseke v gozdu. Napravimo jih na oni strani, kamor se ogenj širi ali pa tudi okoli in okoli požarišča. Preseke morajo biti tako široke, da jih iskre ne morejo preskočiti, sicer te zaneajo nov požar v sosednjih sestojih. Na presekah se poderejo vsa drevesa tako, da padejo v tisto smer, v katero se ogenj širi. Ako je dovolj časa se iz preseke odstrani vse posekano drevje z večjem vred. Z delom se mora hiteti, da se pravočasno uredi preseka, preden se vršni požar razširi do nje.

Kako gasimo debelni gozdni požar?

Ogenj, ki nastane v votlem drevesu najlažje pogasimo na ta način, da zamašimo vse odprtine v deblu z zemljo, rušo ali s cunjami, kar je pač na razpolago. S tem preprečimo dostop kisika in ogenj se sam uduši. Ako se v bližini nahaja voda, jo vlivamo v duplino drevesa. Če na ta način ne uspemo, ne preostaja drugo, kot da drevo poderemo na tla, ogenj polijemo z vodo ali pa pokrijemo z zemljo.

Stražna služba po končanem gozdnem požaru

Ko je požar pogašen, delo gasilcev še ni končano. Na pogorišču mora ostati straža tako dolgo, dokler poplonoma ne preneha nevarnost. Nočna straža mora biti ojačana, da lahko posamezne izmene počivajo. S stalnimi obhodi morajo stražarji nadzirati pogorišče, da ne bi veter ponovno razpihal ogenj.

Znano je, da se je zaradi zane-marjenega in nezadostnega nadziranja pogorišč ponovno pojavilo že več gozdnih požarov.

Ogris Lovrenc

Koruzna je kazala slabo, a ji je dovolj vlage in toplote omogočilo nadomestiti zamujeno

Delovna disciplina predpogoj delovnega in poslovnega človeka

Delovna disciplina je širok pojem, ki ga lahko obravnavamo z družbeno ekonomskega kot pravnega vidika.

V našem primeru bomo govorili o odgovornosti delavcev v delovni skupnosti v okviru pravic in dolžnosti, ki jih imajo posamezni delavci na svojih delovnih mestih. To pomeni, da nas zanima bolj disciplina oziroma odgovornost s pravnega vidika.

Večina delavcev ne pozna svojih dolžnosti in nalog, pravice pa čeprav površne, le takrat, kadar jih je treba uveljavljati.

Ko govorimo o odgovornosti delavca v delovni skupnosti, mislimo na dolžnosti, ki so splošne in posebne. Splošne so tiste, ki jih ima delavec ne glede na to, kje dela, medtem ko se posebne izključno nanašajo na delovno mesto in so tudi najpomembnejše.

Taka razmejitev dolžnosti omogoča podjetju lažjo opredelitev delovne dolžnosti kakor tudi kršitve teh dolžnosti.

V neposredni zvezi s kršitvijo delovne dolžnosti, za katero je delavec odgovoren, je materialna odgovornost delavcev delovne skupnosti. Delavec je namreč odgovoren za nastalo škodo samo takrat, če jo je povzročil namerno ali iz velike nepazljivosti in če je škodo povzročil na delu ali v zvezi z delom.

Delovna disciplina je torej odvisna od izvrševanja splošnih in posebnih dolžnosti. Če te ne kršimo, potem ni disciplinske odgovornosti, kar ima za posledico dobre delovne in medsebojne odnose v proizvodnji in prodaji. Tako izvrševanje delovnih dolžnosti je predpogoj za dobro urejene medsebojne odnose do kupcev in dobaviteljev.

Zaradi boljšega razumevanja pojmov splošne in posebne delovne dolžnosti naj poudarim, da pomeni splošna delovna dolžnost tisto dolžnost, ki se nanaša na ravnanje delavcev po splošnih aktih podjetja oz. obrata in da jo ne kršijo. Druge podobne dolžnosti so na primer še: da delavec redno in točno prihaja na delo, da upošteva delovni red in skrbi za medsebojne odnose med delavci, kar pa pri nas ni vedno tako.

Samovoljno zapušcanje dela in neupravičeni izostanki so glavni vzroki kršitve splošne delovne dolžnosti.

Pojem posebne delovne dolžnosti nam je sicer že znan, vendar ne bo odveč, če o tem spregovorimo nekaj besed. Te dolžnosti so v neposredni zvezi z delom na delovnem mestu. Po noveli TZDR je vsaka delovna organizacija dolžna uskladiti splošne akte in pri tem sprejeti sistemizacijo delovnih mest, v kateri morajo biti določene tudi splošne in posebne delovne dolžnosti, kasneje pa izvršiti razpo-

reditev delavcev na delovna mesta, za katera so sposobni oziroma imajo ustrezno strokovno in splošno izobrazbo.

Primeri teh dolžnosti so na primer: dostojen odnos do strank, držati se rokov iz sklenjenih pogodb ali rokov predpostavljenih delavcev. Delavec mora časovno kontrolirati svoja delovna sredstva, v proizvodnji pa poskrbeti za čim večjo storilnost dela.

Delavec ima na delovnem mestu dolžnosti do:

- dela, ki ga opravlja (splošne — posebne), da vestno opravlja delovne naloge in tiste, ki so vezane na njegovo delovno mesto;

- do drugega delavca, ki prispeva k dobrim delovnim in samoupravnim odnosom;

- do družbenih delovnih sredstev, ki jih ima kot občan že po ustavi;

- do delovne skupnosti (splošni akt mora določati sankcije, ki zadenejo kršitelje delovne dolžnosti).

Če bomo te splošne in posebne delovne dolžnosti v splošnih aktih utrdili in zanje določili oostrejšje sankcije, verjetno ne bo prišlo tolikokrat do kršitev delovnih dolžnosti, če pa bo, bo mnogo lažje obravnavati posamezne primere in tudi konkretneje ukrepati. Novela TZDR (Temeljni zakon o delovnih razmerjih) je ravno v tem pogledu prinesla spremembo, ki dovoljuje, da si v bodoče delovne organizacije same uredijo s splošnim aktom organe in postopek za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti. Delovna skupnost lahko sama predpiše poseben postopek, tajno ali javno glasovanje, poseben organ in podobno za izrekanje ukrepov zoper delavce, predvsem pa velja to za izključitev iz delovne organizacije. Odpravljena določila so v praksi doživela mnogo kritik, saj se slabega delavca sploh ni dalo izključiti, če pa se ga je dalo, je v delovnem sporu sodišče bilo vedno na njegovi strani. Odločitev o izključitvi je bila večkrat odvisna od udeležbe članov organa, ki je odločal o izključitvi, zato je vedno obstojala nevarnost, če bo delavec, ki je huje kršil delovno dolžnost, kaznovan z izključitvijo iz delovne organizacije.

Že doslej je bilo mogoče, da so v splošnih aktih podjetja bili določeni primeri in pogoji, ko je delavca bilo mogoče odstraniti z delovnega mesta ali iz delovne organizacije, če je zoper njega bil uveden postopek zaradi hujše kršitve delovne dolžnosti. Vendar je treba poudariti, da plačilo nadomestila v času »suspensa« ni več v višini povprečnega OD zadnjih 3 mesecev, temveč je upravičen le do nadomestila enakega polovici povprečne a-kontacije OD za dobo, ki je določena v splošnem aktu delovne

organizacije, razen, če delavec v postopku ne bo kaznovan ali bi v delovnem sporu uspel. V tem primeru se mu izplača še razlika do polnega zneska OD.

O samovoljnem prenehanju dela ali neupravičenem izostanku smo že govorili, vendar je treba pri tem povedati, da je samovoljno prenehanje po TZDR pomenilo dosedaj hujšo kršitev delovne dolžnosti, zaradi katere je bil delavec lahko izključen.

V našem podjetju smo glede tega imeli dve poti: po eni je tekel postopek za ugotavljanje kršitve delovne dolžnosti pri pristojni komisiji, po drugi pa je dejstvo samovoljnega prenehanja ugotavljal organ, pristojen za delovna razmerja v smislu določil člena 72. in 73. pravilnika o delovnih razmerjih. Odločitev o izključitvi je sprejel DS delovne enote, odločbo pa je izdal upravnik DE.

Novela zakona sedaj ne govori več, da je samovoljno prenehanje dela hujša kršitev delovne dolžnosti in tudi ne predvideva za ta primer ukrepa izključitve. Samovoljno je sedaj eden od načinov prenehanja delovnega razmerja. Tako prenehanje bo ugotovil s sklepom organ (kolegijsko telo), ki ga je določila delovna

skupnost. Delo delavcu bo prenehalo z dnem, ko je nehal delati. Ugovor zoper odločitev tega telesa ne bo odložil njegove izvršitve. Delovna organizacija lahko v postopku zoper delavca, ki je delo zapustil samovoljno, uveljavlja odškodninski zahtevek, v kolikor ni ostal na delu toliko časa, kolikor to določa splošni akt.

Kot že povedano, bo delavec, ki bo namenoma ali iz velike nepazljivosti povzročil delovni organizaciji na delu ali v zvezi z delom materialno škodo, moral to povrniti. Iz upravičenih razlogov bo te lahko oproščen, razen, če je ni povzročil namenoma. Delovna organizacija lahko v splošnem aktu določi pogoje, organe in postopek za oprostitev do povrnitve škode.

Iz navedenega lahko zaključimo, da je dolžnost in pravica vseh članov kolektiva, da s svojim delom in ravnanjem doprinesejo po svojih sposobnostih in močeh k uspehu podjetja kot celote in čvrsti delovni disciplini, za katero so predvsem poklicani vsi, še posebej pa vodje poslovnih enot in vodje oddelkov, predvsem pa vodje skupin v neposredni proizvodnji.

Jože Franko

Škodljivi vplivi mehanizacije v kmetijstvu pri odnosu človek — stroj

Zupanek Janko

Kot vsaka stvar, ima tudi mehanizacija v kmetijstvu poleg dobre tudi slabe karakteristike v odnosu do človeške naravnosti. Slednje lastnosti se doslej zaradi velike koristnosti mehanizacije ne obravnavajo vzporedno s koristnostjo, ker so opazne šele po relativno določenem času eksploatacije. V zadnjem desetletju se je fond mehanizacije v Sloveniji kar potrojil (kar gre v prvi vrsti na račun traktorjev). To intenzivno uvajanje mehanizacije pa že alarmira, da je ta mehanizacija prinesla tudi neke zdravstvene probleme. Mehanizacija, brez katere si danes ne moremo več zamisliti rentabilnega kmetijstva, ima namreč še vedno velike pomanjkljivosti, ki negativno vplivajo na zdravje delavcev.

Najvažnejše že pri naših delavcih opažene škodljivosti:

1. Uvajanje mehanizacije ne odstranjuje v celoti telesne utrujenosti, temveč bistveno spreminja karakter dela. Obvladanje in vzdrževanje strojev za hitro uporabo precejšnje moči.

2. Položaj telesa pri upravljanju strojev je pogosto neugoden, prisilen in obremenjuje človeka s statičnim delom.

3. Mehanizirano kmetijsko delo je pogosto vezano tudi z večjim naprežanjem živčnega sistema in večjo obremenitvijo dela. V nekaterih primerih se ti faktorji približujejo značilnostim težje industrije, posebno še pri nadurnem delovniku.

4. Mehanizacija, posebno če je nepopolno konstruirana, vpliva na človeka tudi z drugimi neugodnostmi, kot je večji ropot, prašnost in večja možnost poškodb. Način eksploatacijske mehanizacije omogoča uvajanje varnostne avtomatizacije.

5. Doslej pri mehanizaciji še niso izkoriščene vse možnosti za varstvo zaposlenih pred neugodnimi klimatičnimi in kemičnimi vplivi eksploatacije.

Čeprav je asortiman mehaničnih strojev, orodij in naprav v kmetijstvu že zelo velik in v stalnem porastu, je prevladujoč stroj v kmetijstvu predvsem traktor. Zato je vmesno, da se seznanimo s škodljivimi faktorji in posledicami dela s traktorjem:

KLASIFIKACIJA ŠKODLJIVIH FAKTORJEV PRI DELU S TRAKTORJEM

KARAKTER ŠKODLJIVOSTI	DELOVNI PROCESI, PRI KATERIH SE LAHKO POJAVIJO TE ŠKODLJIVOSTI	POKLICNE BOLEZNI, KI NASTANEJO ZARADI UČINKA TEH ŠKODLJIVOSTI
Prisilna drža telesa pri delu (statična utrujenost)	Prisilna drža na sedenju pri upravljanju traktorja se med vožnjo stalno menja, skrb za ravnotežje, drža nog na pedalih	Bolečine v mišicah vratu, ramenskega obroča, mišicah stegna in v spodnjih okončinah
Vpliv neugodnih meteoroloških faktorjev	Delo na prostem, na polju ali pri transportu ob različnejših klim. faktorjih	Nevarnost vročinske kapi ali sončarice, prehladne bolezni, nevarnost ozeblin na posameznih delih telesa, prehladne bolezni.
Vpliv ropota, ki daleč presega dovoljene meje	Vsa dela s traktorji	Okvare sluha primarno in nastop živčnosti — sekundarno
Vpliv vibracije	Tresenje zaradi traktorskega motorja	Lokalna obolenja živcev, krvnih žil in sklepov, glavoboli, utrujenosti.
Vpliv lokalnega ali splošnega tresenja	Tresenje zaradi vožnje — vsa mobilna dela (Ježo)	Glavoboli, bolečine v želodcu, ledvicah, okvare hrbtenice, mišic, kosti, sklepov, pojav hemeroidov, motnje živčevja.
Vpliv prahu	Predvsem pri pomladanskih in jesenskih delih ter v vetrovnem vremenu	Draženje sluznic očesnih veznic
Vpliv strupenih snovi	Izpušni plini, goriva in maziva, pesticidi	Kronične zastrupitve s CO, kožne bolezni, draženje sluznic, alergičnosti Omejitve delovne zmožnosti, možne celo smrtne zastrupitve, draženja sluznic

PREGLED ZDRAVSTVENEGA STANJA TRAKTORISTOV

Povprečje pregledov zadnjih let

	v 1967 l.	v 1968 l.	v 1969 l.
Ugotovljeno stanje	oseb %	oseb %	oseb %
Povprečno zdravih	22 30,6	36 45,5	27 36,0
Oboleli na dihalih	2 2,8	1 1,3	2 2,7
Oboleli na krvnem pritisku	8 11,1	3 3,8	2 2,7
Oboleli na hrbtenici, vidu in sluhu	2 2,8	1 1,3	5 6,7
Oboleli na notranjih organih	7 9,7	5 6,3	3 4,0
Oboleli zaradi krvnih sprememb (Timol)	10 13,9	11 13,9	10 13,3
Oboleli na želodcu in dvanajsterniku	6 8,3	6 7,6	3 4,0
Oboleli na hrbtenici	4 5,6	2 2,5	3 4,0
Oboleli na srcu	3 4,1	1 1,3	2 2,7
Oboleli na krvnem pritisku red. krvi, jetrih	—	2 2,5	2 2,7
Patološko oboleli na notranjih organih	—	3 3,8	—
Oboleli na sluhu in vidu	6 8,3	7 8,9	8 10,7
Oboleli na živcih in jetrih	1 1,4	—	—
Oboleli na živcih patološko	1 1,4	1 1,3	—
Zaradi obolelosti želodca, pljuč, krvi — nesposobni za dela s pesticidi	—	—	7 9,2
Nesposobni zaradi kožnih bolezni	—	—	1 1,3
Pregledanih skupaj	72 100	79 100	75 100
Manj pomembne bolezni pri že zdravstveno obravnavanih traktoristih			
Defektno zobovje	15	11	12
Reumatična obolenja	10	4	16
Živčnosti	8	7	6
Luskovice	2	3	2
Vnetje dihal — kronično	4	2	2

Preprečevanje bolezni in okvar v zvezi z delom, ki nastajajo zaradi mehanizacije v kmetijstvu in gozdarstvu, je predvsem naloga konstruktorjev — potrebne so takšne rešitve, da se doseže čim večji delovni učinek, ne da bi pri tem pretela nevarnost okvar na zdravju delavcev. Dokler vsega tega ni, je potrebno vsaj dopolnilno oziroma

naknadno izboljšati delovne pogoje na traktorjih in strojih, potrebna je pravilnejša organizacija dela (pri tem mislim na menjavo delavcev, pravilen odnos med delovnim časom in odmori, pravilna prehrana, odklonitev možnosti vpliva alkohola in drugo) pravilna uporaba kolektivnih kakor tudi osebnih zaščitnih sredstev in ukrepov, kakor tudi ustrezna tehnična in varnostna izobrazba delavcev ter profesionalna orientacija.

Zaradi pravočasnega zavarovanja in zdravstveno varstvenega ukrepanja zoper poklicnih bolezni, ki nastajajo zaradi mehanizacije in kemizacije v kmetijstvu, so potrebni ne samo periodični zdravniški, temveč tudi kontrolni zdravniški pregledi posebno po končanem insekticidnem tretiranju v hmeljarstvu.

Vpliv kemičnih snovi na človeka — kmetijskega delavca — je zelo različen, a vedno bolj potencialno nevaren. To dokazujejo iz leta v leto številnejše zastrupitve, kljub povečani relativni preventivi zaščite. V telo prihajajo največkrat z vdihavanjem (dosedanje številne zastrupitve) lahko pa tudi skozi kožo ali s požiranjem. Patološki vpliv je odvisen od strupenosti in količine in dobe delovanja sredstva. Tako nastajajo akutne ali kronične zastrupitve kot posledica zanemarjanja strupenosti sredstev in preventivne zaščite od strani tehničnih vodij do delavcev oziroma traktoristov. Pesticidi so posebej navedeni v medsebojni kombinaciji ali v kombinaciji z drugimi vplivi (alkohol, toplota, sončni žarki, mraz, infekcija, druge kemikalije itd.) Vedeti moramo, da je vpliv pesticidov posebno za doraščajočo mladino — otroke, žene nosečnice, dojilje, starejše delavce in nekatere ljudi, ki so sicer normalno zdravi vendar so telesno občutljivi na nekatere skupine ali na vse pesticide. Zato načelno takšne ljudi ne zaposlujejo pri tovrstnem delu. Delo pa organiziramo tako, da nepoklicanim ni mogoč stik s sredstvi. V kmetijstvu so delavci izpostavljeni kemičnim snovem drugače kakor v industriji. Izpostavljenost je občasna, v sunkih in dozi — koncentracije so pogosto velike. Točnih podatkov za zastrupitve ozračja ob posameznih tretiranjih nimamo, ker še ne razpolagamo s tovrstnimi indikatorji, vendar lahko verjamemo lastnim izkušnjam na posledičnih primerih. Dela se opravljajo ne da bi se instaliralo zaščitne preventivne naprave, čeprav so zato delne a učinkovite možnosti. In zato naj bi varstvo temeljilo na pravilnosti delovnega postopka in na upoštevanju principov osebne zaščite.

Zato je preprečevanje poklicnih zastrupitev s kemičnimi sredstvi v kmetijstvu zelo zahtevna naloga. Začelo naj bi se že pri proizvajalcih in prodajalcih sredstev, ki bi morali svoje poslovanje uskladiti z zakonodajo o tej dejavnosti, ki je bila objavljena v Uradnih listih SFRJ 16/65 in 16/67. Kmetijske organizacije se morajo pri delu s pesticidi ravnati po pravilniku o varstvu pri delu v kmetijstvu (Ur. list SFRJ 34/68), v katerem so določeni specifični ukrepi kolektivne in osebne zaščite. Delavci morajo biti pravilno in strokovno seznanjeni o nevarnosti posameznih kemičnih sredstev posebej pa pesticidov. S tem namenom uveljavljamo seznam pesticidnih sredstev, ki so pri nas običajno v prometu in so za človeški organizem zelo nevarni oziroma najnevarnejši, s tem pa strupenosti navedenih ni zanemarjati.

RAZVRSTITEV PESTICIDOV PO STOPNJI NEVARNOSTI

— Insekticidi —		
Zelo nevarni:		Najnevarnejši:
aldrin, dieldrin	klorfenbinfos	endrin
aprokorb	metildation	metilazinfos
diklor VOS	metildemetoni	metilparation
DNC	monokrotofos	mevinfos
diemetoat	svinčev arzenat	paration
endosulfan	tiometon	triamid
fosfamidon	toksafen	trimetoat
heptaklor	rumena olja	metasitaks
— Akaricidi —		
fenkapton		
— Nematocidi —		
DD Soil Fumig		
— Rodenticidi —		
cinkfosfid		
— Fungicidi —		
Organske spojine živega srebra (pri obdelavi semena v zaprtih prostorih in pri tretiranju jesenskega podleska)		triamid
— Herbicidi —		
DNC		
DNBP		

(Nadaljevanje sledi)

Sklepi 3. seje delavskega sveta podjetja

V 7. številki glasila smo objavili samo pomembnejše izvečke sklepov 3. seje DSP. Tokrat pa objavljamo sklepe — izvzemši načel — v celoti kot so bili na seji sprejeti in kot bodo predlagani bodoči seji DSP majhne korekturke spremembe.

1. Spremeni se 20. sklep — tretji odstavek 2. redne seje DSP v zvezi z včlanitvijo podjetja — DE Mleko Celje v poslovno združenje mlekarke industrije Jugoslavije »Mlekosim«, ki se na novo glasi: Kot predstavnik Kmetijskega kombinata Žalec — DE Mleko Celje v tem združenju se imenuje Hrušovar Alojz, upravnik te enote, kot njegov namestnik, pa Novak Fortunand, dipl. ing. agr., ki je

na dolžnosti vodje predelave mleka v tej DE.

Ad 2)

2. Za glavnega direktorja podjetja Kmetijski kombinat Žalec je bil s tajnim glasovanjem izvoljen Križnik Veljko, dipl. ing. agronomije.

Dolžnost glavnega direktorja prevzame z dnem izvolitve. Mandatna doba traja 4 leta.

Prevzem poslov ni potreben, ker je tov. Križnik kot dosedanjí vršilec dolžnosti glavnega direktorja prevzel pismeno vse posle od bivšega glavnega direktorja tov. Zidarja.

Ad 3)

3. Sprejme in potrdi se gospodarski načrt kombinata in enot za leto 1969 z naslednjimi pokazatelji:

Zap. št.	Organizacijska enota	Celotni dohodek	Stroški skupaj	Dobiček
1.	Obrat Kmetijstvo	39,705.161	39,602.560	102.601
2.	DE Sadjarstvo	2,150.569	2,148.134	2.435
3.	DE Vrtnarstvo	4,034.830	3,903.870	130.960
4.	DE Gozdarstvo	917.875	866.804	51.071
5.	DE Kooperacija	47,294.542	44,169.425	3,125.117
6.	DE Hmezad	70,791.402	70,391.983	399.419
7.	Obrat Mesnine	93,508.473	91,914.974	1,593.499
8.	DE Mešalnica krmil	20,289.308	19,991.640	297.668
9.	DE Mleko	30,221.789	29,974.049	247.740
10.	DE Pijače	4,737.500	4,671.423	66.077
11.	DE Prehrana	2,649.892	2,648.264	1.628
12.	DE Samopost. rest.	4,000.000	3,946.485	53.515
13.	DE Strojna postaja	7,353.125	7,209.031	144.094
14.	DE Skupne sl. komb.	49,906.411	49,734.997	171.414
15.	Skupaj od 1 do 14	378,136.166	371,748.928	6,387.238
16.	Hišni sklad	1,164.200	1,052.878	111.322
Skupaj 15 + 16		379,300.366	372,801.806	6,498.560

4. V pokazateljih pod točko 1. so že vsebovane naslednje spremembe oz. dopolnitve gospodarskega načrta:

a) v obratu Mesnine se planirani dobiček poveča za 700.000 din, kolikor znašajo izredni dohodki, ki niso predvideni v gospodarskem načrtu;

b) za DE Mešalnico krmil se sprejme varianta (c) gospodarskega načrta, ki predvideva prodajo 18.475 ton krmil oziroma 297.666 din dobička;

c) za DE Pijače se sprejme prodajni plan 12.500.000 steklenic brezalkoholnih pijač, ki predvideva 66.077 din dobička;

d) plan komercialnega centra se dopolni z izračuni o višini povprečnih marž za posamezne dejavnosti, ki ne smejo biti za interno poslovanje višje od:

— za trgovine kmetijske preskrbe	12 %
— za skladiščno poslovanje	8 %
— za centralno skladišče	6 %
— za nabavno prodajni oddelek	1,5 %

— za uvoz 0,5 %
za uvoz marža ne vsebuje stroškov in špedicije
— za eksterno poslovanje marža ni določena, vendar mora le-ta vsebovati pokritje za upravno režijo (KK — DE), ki znaša 16 % ustvarjene marže — provizije.

Prej navedene marže predstavljajo povprečje KoC in enote, za katere le-ta opravlja komercialne posle, morajo skleniti pogodbe, v katerih se določijo dejanske marže in bonifikacije. Te bonifikacije znašajo za skladiščno poslovanje najmanj 2 %.

5. Sprejme in potrdi se predračun — plan podjetniških dohodkov in izdatkov, ki predvideva

575.289 din dohodkov
575.289 din izdatkov

6. Sprejme se proračun DE Skupnih služb kombinata s 50,481.700 dohodkov in 50,310.286 izdatkov z naslednjo strukturo:

	Dohodki din	Izdatki din
— vsi centri brez KoC	256.389	3,797.961
— KoC	46,108.450	45,937.036
— podjetniški	575.289	575.289

Razlika med dohodki in izdatki vseh centrov brez KoC predstavlja znesek, ki ga krije DE oziroma obrati s prispevkom v upravno režijo. Za

plačilo in izračun svojega prispevka skupnim službam kombinata uporabljajo DE oziroma obrati naslednje instrumente:

Zap. št.	Organizacijske enote	Materialni stroški din	Udeležba na % vkalkuliranih — izplačanih OD enot
1.	Obrat Kmetijstvo	213.449	5,42
2.	DE Sadjarstvo	14.145	7,66
3.	DE Vrtnarstvo	31.207	8,05
4.	DE Gozdarstvo	8.721	10,11
5.	DE Kooperacija	181.618	25,36
6.	DE Hmezad	44.125	10,55
7.	Obrat Mesnine	115.819	8,31
8.	DE Mešalnica krmil	16.366	16,25
9.	DE Mleko	35.221	8,89
10.	DE Pijače	19.615	10,91
11.	DE Prehrana	12.402	8,27
12.	DE Samopostrežna rest.	24.259	9,55
13.	DE Strojna postaja	33.892	8,18
14.	Komercialni center	66.201	12,95
Skupaj		817.040	9,00 (povp.)

a) Materialni stroški, ki odpadejo na posamezno enoto, predstavljajo fiksno postavko in jih je enota dolžna pokrivati ne glede na planiran ali dejansko dosežen rezultat.

b) V kalkilirani osebni dohodki DE Skupnih služb kombinata (brez KoC) so postavljene v odnos z vkalkuliranimi osebnimi dohodki. Tekoče pokrivanje osebnih dohodkov DE Skupnih služb se vrši preko procenta udeležbe na vkalkuliranih — izplačanih osebnih dohodkih enot.

c) Za udeležbo DE Skupnih služb kombinata na delitvi dobička se sprejme povprečna stopnja 9 % ugotovljenega dobička DE, ki se obračuna konec leta.

č) Vsaka DE je dolžna odvajati prispevek skupnim službam Kombinata mesečno in to del za kritje materialnih stroškov

po dvanajstlinah, del za kritje akontacij za OD pa ob vsakem izplačilu vkalkuliranih OD v DE.

7. Pripadajoče stroške skupnih služb in stroške svojih skupnih služb porazdeli s svojim sklepom delavski svet obrata na svojo DE na osnovi ostanka dohodka DE (tj. celotni dohodek DE, zmanjšan za njene stroške pred pokritjem stroškov skupnih služb podjetja in obrata).

Tako razdeljeni zneski stroškov skupnih služb se razmejijo na prispevek za materialne stroške in prispevek za OD skupnih služb obrata oziroma kombinata, po enakih instrumentih kot je to narejeno za skupne službe podjetja.

Tako določeni instrumenti veljajo za koledarsko leto in se ne menijo ne glede na dejanski finančni rezultat DE, vključene v obrat.

OBVESTILO

UPRAVNI ODBOR KMETIJSKEGA KOMBINATA JE NA SVOJI 3. REDNI SEJI OBRAVNAVAL PROŠNJE NEKATERIH PODROČNIH GASILSKIH DRUŠTEV. S TEM V ZVEZI JE BIL SPREJET NASLEDNJI SKLEP:

OBCINSKI GASILSKI ZVEZI V ŽALCU SE ODOBRI ENKRATNA FINANČNA POMOČ V VIŠINI 2.500,00 DIN ZA POMOČ GASILSKIM ORGANIZACIJAM NA PODROČJU OBČINE ŽALEC ZA LETO 1969.

V ZVEZI Z GORNJIM SKLEPOM OBVEŠČAMO VSE GASILSKE ORGANIZACIJE TEGA OBMOČJA, DA PROŠNJE ZA NJIHOVE FINANČNE POTREBE NASLOVIJO NA SVOJO ZVEZO.

Franc Ivančič

8. Na osnovi sprejetega gospodarskega načrta je treba do 30. 6. 1969 pripraviti dinamični plan angažiranja finančnih sredstev, za katerega sestav je odgovoren FC. Pri sestavi sodelujeta tudi komercialna in ekonomska služba.

9. S sprejetjem gospodarskega načrta podjetja je treba vskladiti načrte DE do 30. 6. 1969.

10. V zvezi s sprejetjem gospodarskega načrta za leto 1969 se dopolnijo oz. dodatno sprejmejo naslednji sklepi:

a) Amortizacija
— obrat Kmetijstvo obračunava samo minimalno amortizacijo za vsa osnovna sredstva;
— DE Mešalnica krmil obračunava amortizacijo osnovnih sredstev po minimalni stopnji, povečani za 70 %;

— pred zaključnim računom lahko sveti delovnih enot oz. delavski sveti obratov sprejmejo sklep o obračunu amortizacije po višjih stopnjah kot so minimalne oz. določene s sklepom delavskega sveta kombinata.

b) Regresiranje prehrane delavcev kombinata v višini 1,00 din za en obrok dnevno se pokriva v breme neindividualiziranih OD delovnih enot.

c) Na podlagi 41. člena pravilnika o delitvi dohodka se od vaja v sklad podjetja za premije in nagrade 0,25 % od I. bruto OD.

č) Če delavci delovnih enot opravljajo dela za druge delovne enote (storitve), se ta obračun vrši po obračunskih postavkah, če pa tako delo traja neprekinjeno nad 1 mesec, pa se obračunskim postavkam lahko pribije ustrezen odstotek za pokritje nadomestila OD.

d) Za financiranje izobraževanja kadrov v Kombinat (po programu), ki se med letom vrši na račun dohodka, so vse delovne enote dolžne prispevati 1,6 % od I. bruto OD. V kolikor enota po zaključnem računu ne ustvari dobička, iz katerega bi lahko pokrivala prej navedene izdatke na račun sklada skupne porabe, mora najeti posojilo iz sklada skupne porabe ali neobveznega rezervnega sklada kombinata.

e) za financiranje šol na področju občine Zalec za leto 1969 se na račun pogodbenih obveznosti enot s sedežem v občini Zalec izloča 1,2 % od dohodka. Za navedeno pogodbeno obveznost se korigira planiran dobiček enot.

f) DE Kooperacija odvaja 1,00 din od kg prodanega hmelja — kot instrument internega dogovora — za namenski različni hmeljarski sklad kombinata. Sklad se vodi v okviru neobveznega dela rezervnega sklada podjetja. Svet DE kooperacija lahko sprejme sklep o formiranju rizičnega sklada

tudi za druge svoje proizvode.

g) Stroški za potovanje v državi in inozemstvu, ki ne izvirajo iz potreb opravljanja posla na določenem delovnem mestu, se plačujejo v breme sredstev neindividualiziranih OD, ki se pokrivajo iz dobička ali v breme sklada skupne porabe.

h) Če po zaključnem računu katera od enot ne krije vkalkuliranih OD, lahko razliko pokriva v breme svojega rezervnega sklada OD oziroma mora najeti posojilo, če tega sklada nima. V bodočem obračunskem obdobju mora izplačevati toliko časa 80 % osebne dohodke, da pokrije najeto posojilo.

Dohodki in izdatki podjetja so izločeni iz predračuna skupnih služb kombinata, ker o njih neposredno odločajo centralni samoupravni organi, in ki predstavljajo:

A. DOHODKI	575.289
B. IZDATKI	
1. reklama	30.000
2. reprenzetanca	15.000
3. organizacijska pomoč	60.000
4. dotacije DE Govedoreja	161.975
5. prispevek skladu za preživitinsko varstvo kmetov	100.000
6. prispevek (dolgi) občini Zalec	208.314
SKUPNO	575.289

V zvezi s tem je bil sprejet naslednji sklep kot pojasnilo in način porabe:

11. Izdatek za reklamo in reprezentanco podjetniškega značaja odobrava UO.

— Izdatki za organizacijsko pomoč se nanašajo na:

a) dolg PTI Zagreb iz leta 1968 115.000 din

b) dolg inštitutu za tržno in in organizacijske raziskave Ljubljane iz leta 1968 15.000 din

c) razpoložljiva sredstva za organizacijsko pomoč v letu 1968 30.000 din

— DE Govedoreja se pokrivajo obresti od kreditov za osnovna sredstva, kupljena do 31. 12. 1967 v znesku 161.975 din.

— Prispevek skladu za preživitinsko varstvo kmetov pri občini Zalec 100.000 din.

— Poravnava pogodbenih obveznosti za prekomerno koriščenje cest 268.314 din.

12. Glavnemu direktorju se nalaga, da izdela posebno določbo o odgovornosti posameznih vodstvenih in strokovnih delavcev za stroške poslovanja in pooblastil za odredjanje stroškov. (Sprejeta so bila načela, ki jih ne objavljamo.)

13. Za vodstvene in strokovne delavce, ki s svojim delom lahko odločilno vplivajo na poslovni uspeh enot ali podjetja, je treba vpeljati sistem premiranja na izboljšane poslovne dosežke v primerjavi z na-

črtovanimi ali z doseženimi v preteklem letu.

Opravljen odgovornost in pooblastila so tudi osnova za premiranje pooblaščenih odgovornih delavcev za letne poslovne dosežke, premije za prihranek fiksnih stroškov, premija za povečani poslovni uspeh PE/OE v primerjavi z načrtom, premija za povečani dobiček v primerjavi s preteklim letom, premija za boljši komercialni in finančni uspeh. Na sličnih osnovah, kot upravniki in glavni direktor, so udeleženi v premiranju tudi vodje ekon. oddelkov, direktor EC, FC, analitiki itn. in druga delovna mesta ob upoštevanju njihovega vpliva in zaslug za izboljšane dosežke.

Tam, kjer ni mogoče natančno ugotoviti osnov in meril za premije, se posebno uspešni strokovni delavci nagradujejo z občasnimi nagradami. (Ko se pokaže učinek posla, za katerega se nagradjuje.)

Vse delavce podjetja je treba razvrstiti v skupine glede na možnosti in obseg njihovega vpliva na poslovni uspeh enote oz. podjetja. Za vsako skupino se odredi poseben faktor, s katerim se pomnoži izplačilni osebni dohodek delavca, ki je z njim udeležen v delitvi OD iz dobička. Pri tem je treba izhajati iz tega, da imajo izvršilni delavci, ki ne morejo v večji meri vplivati na poslovni

uspeh, faktor 1.

Uvesti je treba tudi delitev dela dobička, namenjenega za osebne dohodke v PE/OE skladno z njenim doseženim poslovnim uspehom. S tem se uresničuje načelo, da delavcem PE, ki so s svojim uspešnim poslovanjem več prispevali k ustvarjenemu dobičku DE, pripada sorazmeren del OD iz dobička, ki so ga oni ustvarili. Drugi del OD iz dobička pa bi se delil na ravni DE za vse delavce, v DE, ne glede na poslovni uspeh posamezne PE.

Na ustrezen način je treba zagotoviti udeležbo tudi kmetom kooperantom v delitvi dobička v DE kooperacija.

Za uresničenje teh načel premiranja in delitve OD iz dobička morajo strokovne službe med letom izdelati ustrezne nove pravilnike oz. dopolniti obstoječe.

14. Podaljšani delovni čas za neposredne organizatorje dela in vodstvene delavce se ne obračunava in ne plačuje, ker mora biti njihov delovni čas usklajen z razporedom delovnega časa enote, ki jo vodijo.

Upoštevati pa je treba dejstvo, da značaj dela na nekaterih vodstvenih in strokovnih delovnih mestih terja delo tudi izven in preko rednega delovnega časa. To je treba urediti pri oceni delovnega mesta, ki jo je treba v tem smislu izpolniti.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Na sobotnem srečanju hmeljarjev, 9. avgusta ob 20. uri v Zalcu, bo prejela visoko priznanje »zlati storžek« za kvaliteten vzorec hmelja letnik 1968 razstavljen na razstavi hmelja v Zalcu KZ Vuzenica Radlje. Med 256 vzorce so si zasluženo zbrali visoko število točk in s tem osvojili srebrno plaketo: KK Ptuj DE Sobotinci, KZ Ruše, Satler Alojz — Založe, Cizej Ivan — Sentrupret, KZ Laško, Semenarna Ljubljana obr. Radlje — Toplice ob Dravi, Zolnir Henrik — Orla vas. Bronaste plakete prejmejo: Piki Jože — Zg. Roje, Marovt Franc — Zg. Gorče, Rančigaj Franc — Šmatevž, KZ Dravograd, Žgank Kati — Sešče, KZ Vuzenica DE Vuzenica, Grobler Valentin — Ponor, Fricelj Jože — Kokarje, Ušen Srečko — Podkraj, KZ Slovenske Konjice, KZ »Krka« DE Sentjerne, KZ Slovenska Bistrica, Gorišek Vinko — Pongrac, Svet Vlado — Kapla vas. Uredništvo se pridružuje čestitkam z željo, da bi razstava vzorcev, ki bo predvidoma v oktobru, bila še pestrejša.

(Nadaljevanje z 12. strani)

15. Glede neposrednih stroškov je treba uveljaviti načelo, da ne smejo prekoračiti planiranega deleža v celotnem dohodku, oz. na zneske na enoto planirane kapacitete. Če se zaradi povečanja teh stroškov zniža planirani poslovni uspeh PE/OE, izgubi le-ta pravico do delitve OD iz dobička v okviru PE.

Glede fiksnih (režijskih) stroškov pa velja, da gre vsako prekoračenje načrtovanih zneskov v breme tistega dela dobička, ki se po delitvi izloči za uporabo (osebno in skupno), ne pa na račun vsega dobička oz. akumulacije.

Ta načela je treba vnesti v ustrezne pravilnike.

16. Metodologija ocene delovnih mest se pri osebni oceni dopolni z določilom, da lahko vsak organizator dela zniža do 10 % in do 10 % zviša končno oceno njemu podrejenega delavca (faktor dela in osebno oceno) glede na njegovo prizadevnost pri delu, uspešnost, kakovost dela in delovni učinek ter delovno disciplino. Odločbo o tem izda temu organizatorju nadrejeni vodstveni delavec. Pri tem mora preveriti razloge in utemeljenost. Proti taki odločbi se delavec lahko pritoži komisiji za ekonomiko in delitev dohodka v podjetju, kar pa ne zadrži uveljavitve odločbe o spremembi osebne ocene.

17. V naslednjih 5 letih je treba preiti na porabo letne amortizacije za nazaj. Vsako leto se blokira poraba 20 % sredstev amortizacije, začnši z 1969 letom. Obrati oz. DE, ki so v inv. izgradnji ali porabijo vsa sredstva za odplačilo inv. kreditov, niso zmožni tega izvršiti že letos. Zato naj se izdela in predloži v sklepanje DE za vsako DE oz. obrat načrt 5-letnega prehoda za uporabo letne amortizacije za nazaj, ki bo upoštevala specifične razmere in možnosti vsake DE oz. obratov.

18. Ekonomska in finančna služba sta dolžni predložiti 10 dan po izteku obračunskega meseca mesečno poročilo o izpolnitvi gospodarskega načrta in o porabljenih stroških. Kolegiji delovnih enot in obratov ter svet upravnikov in kolegij kombianta so dolžni obravnavati izpolnjevanje gospodarskega načrta in podvzemati potrebne ukrepe, ki jih terja položaj. Za redno izdelavo poročil v predpisanem roku so osebno odgovorni vodje finančnih in ekonomskih oddelkov ter direktorji ekonomskega in finančnega centra.

Za — prvo polletno — poročilo se rok podaljša za 8 dni. Odgovorni vodje v teh službah so pooblaščen, da prilagodijo v svoji organizacijski enoti razpored rednega delovnega časa mesečno tako, da bodo to nalogo

lahko izvršili. O tem so dolžni voditi posebno evidenco del. časa in razporeditev določiti v dogovoru z direktorjem ustreznega centra in upravnikom DE oziroma obrata.

19. Gospodarski načrt za 1970. leto je treba izdelati in sprejeti v dveh fazah:

a) V prvi fazi izdela ekonomska služba načrt proizvodnje, z vrednostjo proizvodnje, direktnimi stroški in pokritjem. Načrt se izdela v novembru, na podlagi primerjave 10 mesečnega poslovanja tek. leta in ocene letne izpolnitve gospodarskega načrta. Obravnava in sprejetje prve faze gospodarskega načrta se zaključi s 15. decembrom.

b) Po sprejetju zaključnega računa se do konca meseca sprejme še predračun fiksnih (režijskih) stroškov skupaj z investicijskim in finančnim načrtom in po potrebi popravi že sprejeti načrt proizvodnje. S tem je zaključeno oblikovanje in sprejetje letnega gospodarskega načrta.

Tekoči ukrepi za znižanje stroškov

20. V PE avtopark se osredotočijo vsi službeni osebni avtomobili, ki so doslej v delovnih enotah ali v skupnih službah podjetja.

Avtomobili garažirajo v garaži Hmezada, ki jo prevzame v upravljanje PE avtopark. Sprememba se izvede z 20. 6. 1969.

21. Prepoveduje se kakršnokoli zasebno delo delavcev podjetja s podjetniškimi osnovnimi sredstvi ali v prostorih podjetja, razen če to ni urejeno s posebno pogodbo, ki jo odobri glavni direktor.

22. Prenehajo veljati vsi sklepi o nižjih cenah za storitve, ki jih opravlja podjetje članom delovne skupnosti podjetja, o nižjih cenah po katerih podjetje prodaja svoje proizvode članom delovne skupnosti ali o uživanju »deputatov« brez odškodnine ali po znižani zakupnini. Za vse to veljajo odslej tržne cene, upoštevajoč prodajno režijo, če v teh primerih ne nastane.

23. Upravniki in direktorji centrov so odgovorni, skladno z določili zakona in našega pravilnika o del. razmerjih, upoštevajoč v prvi vrsti, da dopusti ne motijo normalen potek delovnega procesa ali poslovanja.

Upravniki in direktorji centrov so pooblaščen, da skladno s potrebami delovnega procesa in poslovanja odredijo ustrezen razpored delovnega časa in prostih dni, podaljšani delovni čas v nekaterih dneh, delovni teden brez prostih sobot in proste dni za nadomestila v drugem letnem ali mesečnem razdobju.

24. Proučiti je treba določila ustreznega pravilnika o ugodnostih za izredne študente, ki niso v skladu s fizičnimi možnostmi podjetja in predložiti potrebne spremembe. Rok za predložitev predloga je do 15. julija 1969 (KaC).

25. Glavni direktor se pooblašča, da lahko odredi premestitev delavca iz ene delovne enote — obrata v drugo, kadar to terja smotrnost organizacije delovnega procesa ali kadar se s tem znižajo stroški poslovanja. To izvršuje po predhodnem soglasju komisije DSP za delovna razmerja, družbeni standard in izobraževanje. Enako pooblastilo za premestitve delavcev znotraj delovne enote oz. obrata imajo upravniki, glavni direktor pa tudi za premestitve znotraj skupnih služb, po predhodnem soglasju pristojne komisije sveta DE.

26. Nalaga se glavnemu direktorju, da odredi pooblastila za odobravanje službenih potovanj in izplačila stroškov teh potovanj vključno s kilometrinami. Pri tem naj upošteva načela, da neposredni vodstveni delavec odobrava neposredno podrejenemu, glavnemu direktorju pa predsednik delavskega sveta.

Po potrebi se naj predloži DSP tudi predlog dopolnitve pravilnika o uporabi prevoznih sredstev (lastnih in službenih), zlasti še glede delovnih mest, na katerih lahko delavec uporablja lastna vozila in v katerih primerih.

Pri tem je treba zasledovati cilj, da se število uporabnikov kilometrine omeji in omogoči uporabo osebnega vozila samo za tiste posle in delavce, kjer značaj dela to nujno terja.

27. Zaposlovanje zunanjih (honorarnih) strokovnikov v podjetju je dopustno le s soglasjem glavnega direktorja.

28. Pooblasti se UO podjetja, da sprejme plan porabe deviznih sredstev za leto 1969.

29. DS podjetja sprejme investicijski plan za leto 1969 v višini 24.245.450 din.

Po posameznih obratih in DE sledi:

1. Kmetijstvo	2,858,585
2. Sadjarstvo	90,998
3. Vrtnarstvo	414,337
4. Gozdarstvo	52,612
5. Kooperacija	2,041,094
6. Hmezad	262,150
7. Mesnine	2,613,446
8. Mleko	550,557
9. Pijače	212,101
10. Prehrana	276,662
11. Samopotr. rest.	203,660
12. Strojna postaja	279,747
13. Hladilnica	10,354,535
14. Skup. službe kom.	856,000
15. Zemljiški sklad	565,519
16. Hišni sklad	1,633,447
	24,245,450

V bruto investicijskem planu so zapopadeni:

1. Rezervirana sredstva za predelavo mesa v višini	1,341,419
2. Garancijski pologi v višini	632,086
3. Prispevek za energetiko tako znaša neto investicijski plan	1,341,598
20,930,347	
30. Za pokritje investicijskega plana za leto 1969 odobri DS kombinata naslednje vire:	
— Lastna sredstva obratov in del. enot	8,418,788
— Skupna sredstva kombinata	8,944,851
— Deleži soinvestitorjev	7,381,811
Skupaj viri	24,245,450

V zvezi s sprejetjem investicijskega plana za leto 1969 sprejme DSP naslednje sklepe:

31. V breme skupnih sredstev se pokrije anuiteta za stalna obratna sredstva v višini 190.235 din za obrat Kmetijstvo.

32. Financira se iz skupnih sredstev:

a) mehanografija in razvojno delo v višini	378,720
b) garancijski polog in energetika za sadno hladilnico v Celju v znesku	359,146
c) izgradnja depandanse na Golteh v višini	246,916
33. Odloži se plačilo anuitet od internih posojil za:	
DE Sadjarstvo Mirošan v višini	186,143
DE Pijače	333,227
Obrat Mesnine	754,221

34. Za realizacijo investicijskega plana za leto 1969 se daje posojilo iz skupnih sredstev za:

1. DE Kooperacija v višini	896,887
2. DE Pijače (za energetiko)	13,876
3. Pokrije se anuiteta od eksternega posojila iz skupnih sredstev za DE Pijače	534,895
35. DSP sprejme sklep o oročitvi v skupna sredstva:	
DE Hmezad	923,246
DE Gozdarstvo	29,125
DE Prehrana	109,239
Obrat Mesnine	93,935
DE Vrtnarstvo	119,055
DE Strojna postaja	1,161
DE Vrtnarstvo oroča sredstva namensko za nakup lokala na Otoku III. v Celju.	

36. Za vse oročitve in posojila iz skupnih sredstev se pooblasti upravnik obrata oz. DE in direktor FC, da skleneta ustrezne pogodbe.

37. DS kombinata pooblašča svete delovnih enot oz. obratov, da sklepajo o nabavi drobne opreme, ki v investicijskem planu ni specifičirana in sicer:

Obrat Kmetijstvo	200.000
DE Sadjarstvo Miro-	
san	6.000
DE Gozdarstvo	10.300
DE Hmezad	10.000
DE Prehrana	10.000
DE Samopotr. rest.	5.000
DE Skup. služ. kom.	280.000
DE Pijače	10.000
Obrat Mesnine	10.000

Za razporejna sredstva za razvoj v višini 100.000 din se pooblašča za razporejanje direktor razvojnega centra.

38. Za uskladitev inv. plana za leto 1969 dovoli DE Kombinata:

a) da se kot vir sredstev planira izkupiček od prodanih osnovnih sredstev v višini 730.676 din.

b) Obratu Mesnine planirati pospešeno amortizacijo v višini 488.120 din z ozirom na predvidene investicije v predelavi mesa

c) DE Mešalnica planirati pospešeno amortizacijo v višini 72.226 za pokrivanje že nastalih obvez (anuitete prekoračitev inv. plana v letu 1969).

č) Obratu Kmetijstvo planirati izkupiček od prodane živine v znesku 438.759 kot vir za pokrivanje prevedb živine v letu 1969.

39. DS Kombinata sprejme sklep o nakupu stavbe bivše kmetijske šole v Vrbju za din 125.000 s plačilom v letu 1970.

Za podpis pogodbe se pooblasti direktor.

40. DS sprejme dokončni sklep o načinu financiranja lastnega mehanografskega centra in nabavo elektronskega sistema IBM 360/20.

Dokončni predračun je naslednji:

Adaptacija garaže	72.566
Oprema (klima naprave in inventar)	65.000
Sistem 360/20 računalnik	1.505.065
Carina (19 %)	247.962

Stroški uvoza in transporta (2 %)	26.100
Skupaj:	1.716.691
Po letih pa se financira:	
V letu 1969	266.172
1970	600.519
1971	170.000
1972	170.000
1973	170.000
1974	170.000
1975	170.000

41. DS sprejme sklep o nakupu zemlje za predvideno samopostrežno restavracijo v Celju v višini 650.000 din. Nakup se financira iz kredita skupnih rezerv gospodarskih organizacij občine Celje.

42. DS sprejme naslednje investicije, ki še niso zajete v inv. plan 1969.

a) Predelava mesa na obratu Mesnine. Za izvedbo so v invest. plan že rezervirana sredstva v višini 1.341.419 din.

b) V DE Mešalnica ureditev linije za melasiranje in drobno pakiranje.

c) V obratu Kmetijstvo nabava 120 kom. telic sivo bele pasme za mlečno farmo Zalag.

43. Neobvezni rezervni sklad, izločen po zaključnem računu za leto 1968, se prenese:

15 % za sklad skupne porabe
85 % za poslovni sklad

44. DS Kombinata dovoljuje, da se podjetje zadolži za kredit za obratna sredstva v višini 45.000.000 din.

45. DS podjetja dovoljuje, da se podjetje zadolži za najemanje investicijskih kreditov v višini, ki so potrebni za realizacijo sprejetega investicijskega programa za leto 1969 po pogojih, ki jih je mogoče pri posameznih bankah izposlovati.

46. Na podlagi tega sklepa se sprejme zadolžitev za investicijsko posojilo za graditev sadne hladilnice, ki ga je odobrila KB in hranilnica Ljubljana v znesku 1.394.381 din z obplačilnim rokom 5 let in obretni meri 3,5 %.

47. Sprejme se program izobraževanje po poglavjih — kot je bil predložen — za leto 1969 in znesek za financiranje v višini 502.800 din s tem, da se v drugem poglavju izločijo iz programa:

»Strokovna ekskurzija in ogledi doma v inozemstvu«, namesto navedene postavke pa se vnese »izobraževanje in usposabljanje iz tvarine varstva pri delu«.

Program je sestavni del zapisnika seje.

Po obrazložitvi programa sklada skupne porabe, ki jo je podal tov. Goršek, je DSP sprejel naslednje sklepe:

48. Sprejme se program sklada skupne porabe za leto 1969 kot sledi:

Viri:

- Ostanek iz leta 1968 27.151,00 din
- 15 % prispevek iz ostanka dohodka 395.825,00 din
- Skupaj: 422.954,00 din

Predlog delitve:

- Prispevek sindikalni podružnici 30.000,00
- Regresi za dopuste 155.000,00
- Pomoč društvom in prireditvam 50.000,00
- Drobne potrebe obratov 30.000,00
- Skupne potrebe delovne skupne skupnosti podjetja 50.000,00
- Rezerva in prispevki (8 % dajatev) sklada skupne porabe 107.974,00

Zgornji zneski se razdelijo:

- Sindikalni organizaciji podjetja, da porazdeli znesek med SP in da pri tem upošteva predvsem novo nastale podružnice.
- Regresi za dopuste se plačujejo po sklepu UO podjetja.

III. Pomoč društvom in prireditvam: v tej postavki so zapopadene vse vrste dotacij društvom kot so kulturno prosvetna, gasilska in druga.

IV. Pod to točko se sredstva dajejo na obrate in DE po številu zaposlenih.

V. Pod to točko so namenjena sredstva članom kolektiva v hudih nesrečah, primerov smrti v kolektivu, sklic upokoencev podjetja itd.

VI. Rezerva, ki je predvidena službi za izredne primere in je na razpolago samo UO podjetja.

Pooblastila za razdelitev:

Za sredstva pod točkami 1, 2, 5 direktor KaC, pod 3 glavni direktor, pod točko 4 upravniški obratov in DE pod točko 6 pa UO podjetja.

49. Delavci in kmetje kooperanti imajo pravico koristiti regrese za dopuste tudi izven počitniških domov, ki so bili v

sklopu UO določeni (lastni domovi), to je v počitniških domovih in hotelih v Jugoslaviji.

Pravica do regresa v tujih domovih se nudi upravičencem, ki letujejo samo v eni ustanovi, in to najmanj 5 dni.

Vse ostale osnove in dokumentacija ostanejo v veljavi kot je v sklopu upravnega odpora.

Regresi v tujih domovih se lahko uveljavijo samo z uradnim potrdilom kombinata, ki ga izda finančna služba.

Plačilo regresov pa se vrši virmansko po dospelju računa od ustanove — podjetja kjer je delavec letoval.

Ad 6)

50. Sprejme se in potrdi PRAVILNIK O KREDITIRANJU STANOVANJSKE IZGRADNJE IN DODELJEVANJU STANOVANJ (prvi del), z vsemi predlogi in dopolnitvami, kot so navedene v pravilniku, ki je sestavni del zapisnika seje.

Sekretariat podjetja se zadolži, da izdela prečiščeno besedilo pravilnika, in ga v zadostnem številu posreduje DE, obratom in službam v uporabo.

Ad 7)

51. Sprejme se dopolnitev pravilnika o odgovornosti delavcev delovni skupnosti kot je bila predložena.

Dopolnitev je sestavni del zapisnika seje

Sekretariat podjetja se zadolži, da dopolnitev posreduje DE, obratom in službam podjetja.

Ad 8)

52. Dopolni se 3. člen statuta podjetja glede razširitve predmeta poslovanja v zvezi z izgradnjo in formiranjem delovne enote Hladilnica, kot sledi:

1.

1. nakup, sortiranje, skladiščenje, embalaranje ter prodaja vseh vrst sadja na domačem in tujem trgu;

2. storitveno skladiščenje drugega blaga;

3. dajanje skladiščnih prostorov v zakup in

4. trgovanje z gorivi vseh vrst.

2.

Gornja dopolnitev prične veljati z dnem, ko jo sprejme in potrdi delavski svet podjetja.

Ad 9)

53. V skupnih službah podjetja se odpre delovno mesto varnostnega referenta s sedežem v KaC in sledečim področjem dela:

a) operativne in tehnične naloge s področja proti-požarne varstva v podjetju in

b) operativne in tehnične naloge s področja varstva pri delu v delovnih enotah, ki so locirane v Zalcu.

(Nadaljevanje na 16. strani)

Smo pred pivovarno v Zalcu. V njej ima svoje prostore tudi inštitut za hmeljarstvo.

Dnevni red XIX. kongresa EHB

7. AVGUST:

- 14.00—16.00 Prevzem kongresnega materiala in namestitvev gostov v hotelih
16.00—18.00 Otvoritev hmeljarske razstave v Narodni Univerzitetni knjižnici
19.00—20.00 Sprejem pri predsedniku ISSR Slovenije

8. AVGUST:

- 8.00—10.00 Seja predsedstva
10.00—13.00 Zasedanje ekonomske komisije
13.00—14.30 Kosilo
15.30 Izlet v Postojno, ogled Postojnske jame
19.00—24.00 Večerja v predjamski restavraciji z zabavnim programom
Poseben program za žene:
10.30—12.30 Modna revija v hotelu »Slon«

9. AVGUST:

- 8.30—12.30 Zasedanje tehnične komisije
13.00—14.30 Kosilo
14.30—18.00 Zasedanje generalne skupščine
19.00 Odhod delegatov in gostov na Bled
21.00—24.00 Zaključni banket na Bledu
Poseben program za žene:
9.30—16.00 Odhod v Bohinj, ogled Bohinja, prevoz z žičnico na Vogel — kosilo v hotelu na Voglu
16.00—21.00 Prosto

10. AVGUST:

- 8.00—9.00 Prevoz iz Ljubljane v Savinjsko dolino
9.00—12.00 Ogled hmeljišč in drugih objektov kmetijskega kombinata, Inštituta za hmeljarstvo in obrata Hmezad v Žalcu
12.00—14.00 Kosilo
14.00—16.00 Ogled dela programa dneva hmeljarjev v Braslovčah
16.00—24.00 Izlet ob Velenjsko jezero s piknikom
Poseben program za žene:
9.30—11.30 Ogled razstave zlatarskih izdelkov in kristala v Zlatarni Celje s cocktailom.

za druga primerna zemljišča, ki so nam potrebna za zamenjave v arondacijskih postopkih.

Na področju skupščine občine Celje pa ponudbo ni potrebno objaviti na uradno oglasni deski občine, ampak se lastnik, ki namerava prodati zemljišče, obrne s pisмено vlogo na upravnika kmetijskega kombinata Žalec — DE Kmetijstvo IV. v Celju, Miklošičeva cesta 7. Ta, če ni za kombinat interesantna parcela, izda ustrezno potrdilo.

Drugeče pa je, če lastnik zaprosi pri skupščini občine za lokacijsko dovoljenje in želi graditi na lastnem zemljišču. V tem primeru lastnik dobi potrdilo, da kmetijski kombinat Žalec ni interesent za določeno parcelo, na podlagi pismene vloge na upravo kmetijskega kombinata v Žalcu. Vloga, v kateri se navedejo podatki parcele, se naslovi na oddelek za zemljišča kmetijskega kombinata Žalec.

Stjepan Medenjak
pravni refrent za urejanje zemljišč

VISOK JUBILEJ

Na deželni meji med Štajersko in Kranjsko v raztresenem naselju Zajesovnik leži stisnjena med glavno cesto in Boljsko prijazna Konjskova domačija. Skrbno urejeno gospodarsko poslopje, hiša, poln hlev, lepo obdelane njive, kosilnica, motorna žaga in zbiralnica mleka nam pričajo o skrbni roki mladega gospodarja.

operacija ne bo težka. Ne vem, če se še splača.

S tresočo roko je potegnil čez oči.

»Žena se pripravlja. V Ljubljano se popeljeva k zdravniku«.

Ponosno je stopal pred mano in mi razkazoval poln hlev živine. Ko sva govorila o letini in pridelkih, je dejal: »Spominjam se, bilo je 1920 leta. Takrat smo

Te dni bosta obhajala 50 let skupnega življenja Novak Janez in Antonija iz Zajasovnika. Naša želja: »Se na mnoga zdrava leta«!

KOOPERANTI!

V SOBOTO, 9. VII. POPOLDNE
BO TEKMOVANJE TRAKTORISTOV.

DRUŠTVO LJUDSKE TEHNIKE
PRI KK ŽALEC VAS VABI, DA
SE TEKMOVANJA UDELEŽITE KOT TEKMOVALCI!

KAJ JE TO PREDKUPNA PRAVICA?

Po 83. členu Temelnjega zakona o izkoriščanju kmetijskega zemljišča (Ur. list SFRJ, št. 25/65) gre k kmetijskim organizacijam predkupna pravica zemljišč. To pomeni, da morajo vsi lastniki zemljišč, ki nameravajo prodati nekemu individualnemu kmetijskemu proizvajalcu, zemljišče, le-to predhodno ponuditi kmetijskim organizacijam v prodajo. Takšna ponudba se objavi na uradni deski krajevno pristojne občinske skupščine. To je tista občina, v katerih leži nepremičnina. Ponudba se objavi na ustreznem obrazcu.

Da bi ponudba bila veljavna, je v obrazcu potrebno navesti: ime in priimek lastnika zemljišča, parcelo št., kulturo in izmero, ceno za m² in katastralno občino, kjer se nepremičnine nahajajo. Takšno ponudbo dostavi skupščina občine vsem DE kmetijskega kombinata, gozdnim obratom in stanovanjskemu gospodarstvu Žalec. Kmetijski kombinat Žalec ima tako možnost, da se na podlagi razglasa, v katerem je ponudba objavljena, prijavi za posamezne nepremičnine, ki so za njega interesantne. Skupščina občine obvesti o tem lastnika zemljišča in ga napoti na kmetijsko organizacijo zaradi sklenitve kupne pogodbe.

Ponudba mora biti objavljena 30 dni. Po poteku tega roka in če se kmetijska organizacija ne pojavi kot interesent, lastnik lahko proda nepremičnino pod enakimi prodajnimi pogoji tretji osebi kot individualnemu kmetijskemu proizvajalcu. Občina mu izda potrdilo za zemljiškoknjižni prenos lastništva.

Če pa je lastnik že prodal zemljišče pred objavo o prodaji kmetijskim organizacijam, imajo te možnost razveljaviti tako pogodbo oz. novi lastnik (kupec) ne more izvršiti zemljiškoknjižni prenos lastništva kupljene nepremičnine.

Pripominjamo pa, da kmetijski kombinat Žalec ni samo interesent za zemljišča, ki se nahajajo v njegovih kompleksih, ampak tudi

Ne, nisem obiskal tega našega najzahodnejšega kooperanta zato, da bi govorila o njegovih gospodarskih uspehih in sodelovanju.

Sem me je popeljala pot zato, ker sem zvedel, da gospodarjeva oče Novak Janez in mati Antonija, ki že 10 let uživata preužitke, praznujeta 50 let skupnega življenja in bosta obhajala ta mesec zlato poroko.

Oče Janez mi je ob prihodu dejal: »Da prav ste prišli in tisti, po katerem povprašujete, sem jaz. Kar v vežo stopite«.

Ko sva sedla za lepo mizo, je slavljeneč nadaljeval: »Star sem 85 let. V življenju sem okusil veliko gorja, posebno med prvo svetovno vojno, pa tudi med drugo. In sedaj sem star. Vid me zapušča. Čez oči se mi dela mrena. Zdravniki pravijo, da

pridelali 100 škafov ajde. Sedaj se je čisto izrodila. Koruze se nam saditi ne izplača, ker jo pojejo in poteptajo divji prašiči«.

Na prag je stopila praznjie opravljena 13 let mlajša jublantka.

»Kljub temu, da sem rodila 9 otrok in prestala veliko težav in marsikatero bolezen, se še kar dobro počutem,« je dejala smeje se.

»Včasih smo imeli hmelj, sedaj pa raje pitamo in oddajamo mleko. Bojiva se, kaj bo, ko bodo pričeli graditi cesto. Obljublajo, da nam bodo podrli vse.

Cas je priganjal in konec je bilo prijetnega klepetaja.

Jubilantoma sem zaželel veselo praznovanje in še mnogo, mnogo skupnih srečnih let.

Vy

Novi hmeljski žičnici sta moj ponos

HMELJARIL JE MOJ OČE, HMELJARIM JAZ IN HMELJARI MOJ SIN. UPAM, DA BODO HMELJARILI TUDI VNUKI.

Nekaterim hmeljarjem je že znano, da bo letošnji hmeljarski starešina ugleden in star hmeljar Lesjak Franc iz Šmiklavža nad Taborom.

Prijeten in živahen nama je Kavče, tako se reče pri hiši po domače, pripovedoval: »Ze med ranjko Avstrijo, ko sem bil še otrok, je moj oče prideloval 4 do

Novi hmeljarski starešina, dober hmeljar in naš kooperant Lesjak Franc iz Šmiklavža pri Taboru v razgovoru s področnim vodjo kooperacije Franjom Uranjekom o letini hmelja.

Pred tako velikim stanovskim praznikom, kot je »Dan hmeljarjev«, sva ga obiskala z Uranjekom Franjom — področnim vodjo kooperacije — in se z njim sprehodila skozi hmeljišča.

5 centov hmelja, v takratnih hmeljskih vrtovih. Vrtove so jih imenovali zato, ker so bili majhni. Naša hmeljišča pa so sedaj večja in tudi mnogo kje lepše obdelana.

(Nadaljevanje s 14. strani)

Istočasno se ukine delovno mesto referenta za varnost pri delu na DE Hmezad.

54. Potrdi se sklep DSP skup. službe kombinata, da ukine delovno mesto voznika osebnega avtomobila v sekretariatu skupnih služb kombinata in se le-to odpre pri komercialnem centru v poslovni enoti Transport.

55. Predlog o dodatni sistematizaciji delovnega mesta v skladišču močnih krmil se odloži do prihodnje seje z nalogo, da KaC preveri utemeljenost zahteve z razvojnim, EC in FC.

Ad 10)

56. Komercialnemu centru podjetja se odobri odprodaja dveh hladilnih omar, ki jih odproda podjetju kooperantu »VESNA« v Izoli.

57. Kooperantom, članom samoupravnih organov podjetja, se prizna kot nadomestilo za izgubljen čas na sejah teh organov sledeča denarna nakazila:

— za seje DSP
in UO po 35,00 din
— za seje komisij po 25,00 din

F. Ivančič

Na teh njivah imam 1,17 ha drugoletnika, 0,30 ha starega in 90 arov prvoletnika. Hmeljarstvo me veseli. Razveseljuje me do 1972. leta zagotovljena prodaja hmelja. Naša glavna kultura bo še vedno hmelj.

Vremena kmetom se jasni. Res je, urediti bomo morali zdravstveno in pokojninsko zavarovanje in še nekatere zadeve. Če hočemo, da bodo mladi ostali na kmetijah, jih moramo izenačiti z industrijskimi delavci.

Se bolj nam morajo biti dosegljivi stroji, ki so še predragi. In še nekaj nas tare. Veliko predrage so usluge za popravilo strojev in cene rezervnih delov.

Kmete tudi obremenjujejo visoke obrestne mere pri odplačevanju kreditov. Naj navedem za primer nizke obrestne mere, ki jih plačujejo člani Elektra in še nekateri. Nekaj se sliši, da bodo obresti znižali tudi nam, nič se pa ne ve kdaj.

Ob šilcu slavonske slivovke sem skorajšnjega hmeljarskega starešino povprašal po vtisih s Češke, od koder se je vrnil pred dnevi.

Takole mi je dejal: »Češko kot deželo obožujem in občudujem njene lepote in bogatstva. Lepo je pogledati velika polja. Sprašujem se le, kaj počno v hmeljarskih središčih pozimi, da čistijo stroje šele sedaj.«

Še kratek pomenek o letini in o »Dnevu hmeljarjev« za slovo. Pa nasvidenje, če ne prej, na praznovanju!

Ljudske napovedi

Če se avgusta po gorah kadi, kupi si kožuh za zimske noči.

Kakor zadnji srpan vremeni tako se jesen drži.

V ponedeljek, 23. junija, je ugasnilo srce dobre ROGLNOVE mame iz Dolenje vasi pri Preboldu.

Rodila se je 1879. leta v Grižah. Devetdeset let je dolga doba in človek, ki jo prehodi, sreča vesele in žalostne dni. Roglovo mamo smo vsi poznali kot dobro in skrbno gospodinjico ter mater, pa tudi delo na polju je z veseljem opravljala dokler so ji moči dopuščale. V zadnjih letih življenja ji je grenila bolezen zaslužen počitek. Za vse je bila odprta njena roka, posebno pa je ljubila dom in svoje otroke.

Na zadnji poti smo jo spremljali vsi, ki smo je

V spomin

V sredo, 4. junija, smo pospremili k zadnjemu počitku KOKOVNIK Franca iz Kaple vasi. Plodna je bila njegova 70-letna življenjska pot. Spominjali se ga bomo kot dobrega savinjskega hmeljarja in sodelavca

naše kmetijske organizacije, katere član je bil od ustanovitve. Bil je tudi vnet gasilec, ustanovni član gas. društva Kapla vas in dolgoletni poveljnik.

Dolga vrsta gasilcev in praporov ga je v zahvalo za njegovo delo spremljala k zasluženemu počitku.

Hmeljarji in vsi ostali ga bomo ohranili v trajnem spominu. PE Prebold

Te dni se je Potočnik Franc, vodja kooperacijske proizvodnje v Preboldu srečal z Abrahamom. Še na mnoga leta! mu kličemo

sodelavci

Po dolgi in mučni bolezni je 13. julija 1969. umrl v 69 letu starosti naš dolgoletni kooperant in hmeljar

MIKLAVC LEOPOLD

po domače Vivoda iz Cepelj

Bil je dober gospodar in vzoren hmeljar.

Ostal nam bo v lepem spominu.

Poslovna enota Vransko kooperacija

imeli radi. Ohranili jo bomo v lepem spominu, kot

dobro hmeljarko, gospodinjico in mater.

PE Prebold